ΒΙΩΝ

Ετος Α'. Εν Σμυρνη τη 15 Μαρτιου 1878 Φυλλ. 2.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΕΛΛΗΣΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

I.

Τὶς ὁ πρῶτος ἱδρυτὴς τῶν ὠφελίμων τούτων κτισμάτων, ἐν οἷς ὁ ἄνθρωπος τὴν πολυτιμωτάτην λαμβάνει τῶν τροφῶν, δὲν εἶναι εἰσέτι ἀκριβῶς γνωστὸν, τῶν παλαιῶν συγγραφέων ἀποδιδόντων ἕκαστος εἰς ἄλλον τὸ εὐγενὲς τοῦτο ἐπινόημα. Καὶ ὁ μὲν Στράβων πρῶτον πάντων συναγαγόντα βιβλία θεωρεῖ τὸν Ἀριστοτέλην 1), ὁ δὲ Ἀθήναιος τὸν τύραννον Πολυκράτην τὸν Σάμιον 2), ὁ δὲ Αὖλος Γέλλιος τὸν Πεισίστρατον 3) καὶ ἕτερός τις συγγραφεὺς Μένων τὸν τύραννον τῆς Ποντικῆς Ἡρακλείας Κλέαρχον 4).

Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων ἓν μόνον ἐξάγομεν ὅτι ἡ τυραννὶς πρώτη ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς, μεταξὺ τῶν λοιπῶν λαμπρῶν ἔργων, δι' ὧν προσεπάθησε ν' ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν λαῶν ἀπὸ τῆς ἐξευτελιστικῆς αὐτῶν δουλείας, κατέταξε καὶ τὴν ἵδρυσιν τῶν βιβλιοθηκῶν, τοῦ βασιλικῆς ἰδίως φιλοκαλίας καὶ μερίμνης ἔργον τούτου. 5.

Καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ Πολυκράτους καὶ Κλεάρχου βιβλιοθήκης, οὐδεμίαν ἄλλην εἴδησιν ἐκτὸς τῶν ἄνωθι προσημειωθεισῶν ἔχομεν· περὶ δὲ τῆς τοῦ Πεισιστράτου ἐκ τοῦ αὐτοῦ Αὔλου Γελίου γινώσκομεν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ηὔξησαν αὐτὴν κατόπιν μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας· ἀλλ' ὁ Ξέρξης καταλαβὼν ὕστερον τὰς Ἀθήνας, ὅτε δὴ καὶ πᾶσα ἡ πόλις, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, κατεκάη, ἀφείλετο πάντα τὰ βιβλία ταῦτα καὶ εἰς Περσίαν μετήνεγκεν· παραδόξως δὲ λίαν ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς προστίθησιν, ὅτι μετὰ πολλοὺς αἰῶνας Σέλευκος, ὁ ἐπικαλούμενος Νικάνωρ, ἐπεμελήθη ὅπως τὰ βιβλία ταῦτα σύμπαντα (universos) μετενεχθῶσιν ἐκ νέου εἰς Ἀθήνας 6). Τοῦ δὲ Ἀριστοτέλους ἡ βιβλιοθήκη ποικίλας ὑπέστη περιπετειας· διότ

1.) Lib. XIII, 1,54. Τὸ χωρίον τοῦτο, καθ' ἃ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ κ. Saglio ἐν τῷ Dictionnaire des Antiquités, δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν κατὰ γράμμα, ἀλλ' ὑποδηλοῖ τὴν κατὰ τοὺς λαμπροὺς χρόνους τῆς Ἑλλάδος σπάνιν μεγάλων συλλογῶν βιβλίων.

2) A, 3.

3) Noctae Atticae VII, 17.

4) Φωτίου Βιβλιοθήκη 222, 6. 25. Τὸ χωρίον τοῦτο ὑπ' οὐδενὸς, καθ' ὅσον ἴσμεν, πρὸ ἡμῶν ἀναφέρεται.

5) Γνωστὴ ἡ φράσις τοῦ Λιβίου, elegantiae regum curaeque id opus.

6) Noctae Atticae ἔνθα ἀνωτέρω.

ὁ Ἀριστοτέλης μὲν θανὼν παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν μαθητήν του Θεόφραστον, οὗτος δὲ εἰς τὸν Νηλέα· ὁ δὲ εἰς Σκῆψιν (πολίχνιόν τι τῆς Τρωάδος) κομίσας εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ κατέλιπεν, οἵτινες μαθόντες τὴν σπουδὴν τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, εἰς οὓς ὑπέκειτο τότε ἡ Σκῆψις, ζητούντων βιβλία πρὸς κατασκευὴν τῆς ἐν Περγάμῳ βιβλιοθήκης, ἔκρυψαν κατὰ γῆς αὐτὴν ἐντὸς διώρυγός τινος. Κακωθέντα δὲ ὑπὸ νοτίας καὶ σητῶν μετὰ πολλὰ μόλις ἔτη ἐπώλησαν οἱ συγγενεῖς τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου βιβλία, εἰς Ἀπελλικῶντα 1) τὸν Τήϊον ὅστις ἠθέλησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ κατεστραμμένα χωρία, μὴ ἀναπληρῶν ὅμως αὐτὰ ὀρθῶς ἐξέδωκεν ἁμαρτάδων πλήρη τὰ βιβλία. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀπελλικῶντος ὁ Σύλλας, ὅτε ἐκυρίευσε τὰς Ἀθήνας, ἔλαβε καὶ τὴν Ὀδύσσειον ὄντως πλάνην ὑποστᾶσαν βιβλιοθήκην ταύτην 2).

Καὶ ἕτεροι δὲ ἐθαυμάσθησαν ἐπὶ συναγωγῇ βιβλίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται Εὐκλείδης ὁ Ἀθηναῖος Ἄρχων, Νικοκράτης ὁ Κύπριος καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητής, ἐν τοῖς ἀποσμάσμασι τοῦ ὁποίου εἷς τῶν χορῶν μεταξὺ τῶν εὐεργετημάτων τῆς εἰρήνης, ἧς τὴν ἐπάνοδον ἐπιποθεῖ, συγκαταλέγει καὶ τοῦτο,

δέλτων π' ἀναπτύσσομι γῆρυν ἂν σοφοὶ κλέονται 3)

Πολλοὶ ὅμως καὶ τότε ἠγόραζον βιβλία οὐχὶ ἐξ ἀκραιφνοῦς πρὸς τὴν σπουδὴν ζήλου, ἀλλ' ἵνα νομίζωνται σοφοὶ· τοιοῦτος ἦν καὶ ὁ ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τοῦ Ξενοφῶντος ἀναφερόμενος Εὐθύδημος.

Καὶ πολλαὶ δὲ πόλεις 4) φιλοτιμούμεναι ἤρξαντα ἱδρύουσαι βιβλιοθήκας ἐν τῇ καὶ ἡ «καλλίστη πασῶν,» πατρὶς ἡμῶν Σμύρνη 5)· ἀλλ' ἐπισημοτάτη καὶ πρωτίστη ἦτον ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου ἱδρυθεῖσα, περὶ ἧς ἐκτενέστερον θὰ διεξέλθωμεν προσεχῶς.

Στερ. Ι. Παπαμιχάλης.

1) Ὁ Ἀπελλικῶν οὗτος ἦτο, ἴναμεταχειρισθῶμεν τὸν νεώτερον τοῦτον ὅρον, βιβλιομανής· διότι οὐ μόνον τοῦ Ἀριστοτέλους ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς ἠγόραζε βιβλιοθήκας, προσέτι δὲ καὶ διάφορα αὐτόγραφα ψηφίσματα τῶν παλαιῶν. Ἀθην. Ε, 214.

2.) Στράβων XIII, 1, 54.

3.) Στοβαίου Ἄνθολ. LV, 4.

4) Τὴν πληθὺν τῶν βιβλιοθηκῶν ὑποδηλοῖ καὶ τὸ τοῦ Πολυδεύκους ἐν τοῖς περὶ πόλεως οἰκισμῶν "ἓν δὲ τῶν κοινῶν βιβλιοθῆκαι." Ὀνομ.

5) Στράβων XIV, 11, 37.

ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ.

(συνέχεια καὶ τέλος.)

Διατήρησις δι' ἀποξηράνσεως.— Ἡ ἀποξήρανσις εἶναι μέσον ἀρχαιότατον. Καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σπερμάτων. Τὸ μέσον τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ἀποκοπὴν τοῦ κρέατος εἰς λεπτὰ τεμάχια, ἅτινα ἀποξηραίνονται εἰς τὸν ἥλιον. Ἡ τοιαύτη διατήρησις εἶναι πολὺ ἐλαττωματική.

Τὸ μέσον τοῦτο ἐφαρμόζεται εἰς τὴν διατήρησιν τῶν καρπῶν (δαμασκήνων, σύκων κ.τ.λ.) καὶ τῶν ὀσπρίων.

Ἰδοὺ τὸ ἀκόλουθον μέσον τῆς διατηρήσεως τῶν ὀσπρίων ἐν τοῖς καταστήμασι τῶν κ. κ. Chollet καὶ Σα.

Τὰ ὄσπρια ἐπιμελῶς κεκαθαρμένα, πλυμένα καὶ κομμένα, ζέονται ἐντελῶς διὰ τοῦ ἀτμοῦ ἐκ συσκευῆς μεγάλης πιέσεως, ἔνθα ὑφίστανται θερμότητα 112 ἕως 120 βαθμῶν. Μετὰ τὸ ἕψημα, τελούμενον μετά τινα λεπτά, τὰ ὄσπρια τίθενται ἐπὶ κοσκίνων ἐκ καννάβου ἐντὸς στεγνωτηρίου, ἔνθα κυκλοφορεῖ ρεῦμα ἀέρος θερμοῦ καὶ ξηροῦ. Ὁ ἀὴρ οὗτος, ὅστις κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ ἔχει μόλις 5 βαθμοὺς ὑγρομέτρου καὶ 45 βαθμοὺς θερμομέτρου, ἐξέρχεται σχεδὸν κεκορεσμένος ὕδατος μὲ θερμοκρασίαν 28 ἕως 31 βαθμῶν. Ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ρεύματος τούτου τοῦ ἀέρος τὰ ὄσπρια ἐντελῶς ἀποξηραίνονται, ἐξερχόμενα δὲ τοῦ στεγνωτηρίου εἰσὶ ξηρὰ καὶ εὔθραστα· ἐκτίθενται εἰς τὸν ἀέρα ἐπί τινα χρόνον ὅπως λάβωσιν ἐκ νέου μικρὰν ποσότητα ἀτμῶν ὕδατος, οἵτινες καθιστῶσιν αὐτὰ εὔκαμπτα.

Ὅταν τὰ ὄσπριά εἰσι προωρισμένα πρὸς ἐφοδίασιν πλοίων ἢ στρατοῦ, πιέζονται δι' ὑδραυλικῶν πιεστηρίων, ὅπως μεταφέρωνται εὐκολώτερον. Τιθέμενα ἐντὸς ὕδατος ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀναλαμβάνουσι τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν ὄγκον καὶ ψήνονται ὡς τὰ νωπὰ ὄσπρια.

Διατήρησις διὰ τοῦ ψύχους. — Αἱ ὀργανικαὶ οὐσίαι δὲν σήπονται τόσον, ὅταν εἰσὶν ἐκτεθειμέναι εἰς ἀρκετὸν ψῦχος. Ὁ πάγος ἀρκεῖ νὰ προφυλάξῃ τὸ κρέας καὶ τοὺς ἰχθεῖς, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι αἱ διὰ τοῦ πάγου διατηρηθεῖσαι οὐσίαι σήπονται ταχύτερον ἢ αἱ λοιπαί, ἅμα λείψῃ οὗτος.

Διατήρησις τοῦ γάλακτος. — Ἡ διατήρησις τοῦ γάλακτος ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερουσῶν ἀναζητήσεων. Αἱ μέθοδοι αἱ παρέχουσαι τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματά εἰσιν αἱ τοῦ κ. Lignac καὶ ἡ τοῦ Grimewade.

Μέθοδος Lignac. — Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται εἰς τὴν διάλυσιν 10 χιλιογράμμων σακχάρεως λευκῆς ἐντὸς 100 χιλιογράμμων νωποῦ γάλακτος, εἶτα εἰς τὴν ἐξάτμισιν τοῦ γάλακτος εἰς θερμοκρασίαν 75 ἢ 80 βαθμῶν καὶ διαρκῆ ἀνατάραξιν ἵνα μὴ σχηματισθῇ ἀνθόγαλα. Ὅταν λάβῃ τὴν σύστασιν τοῦ μέλιτος, εἰσάγεται ἐντὸς ἀγγείων ἐκ λευκοσιδήρου, ἅτινα κλείονται ἀκολούθως καὶ θερμαίνονται ἐν ἀτμολούτρῳ ὡς αἱ λοιπαὶ οὐσίαι. Τὸ πρῶτον τοῦτο διαλυόμενον εἰς τριπλάσιον ποσὸν ὕδατος περιέχει γάλα λίαν δυσκόλως διακρινόμενον τοῦ κοινοῦ· ζέει, φουσκώνει ὡς τὸ νωπὸν γάλα καὶ καλύπτεται ὑπὸ στρώματος ἀνθογάλακτος.

Μέθοδος Grimewade. — Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ κ. Grimewade παρασκευάζει μεγάλα ποσὰ διὰ τῆς ἀκολούθου μεθόδου:

Λαμβάνει γάλα ὅσον οἷόν τε νωπὸν καὶ προσθέτει ἐν αὐτῷ ὀλίγον σάκχαρι καὶ ἀνθρακικὸν νάτρον. Τὸ ἐκθέτει ἀκολούθως εἰς ταχεῖαν ἐξάτμισιν φέρων αὐτὸ εἰς θερμοκρασίαν 95 βαθμῶν. Τὸ γάλα συμπυκνοῦται καὶ μεταβιβάζεται εἰς ἀγγεῖα, οὐχὶ μεταλλικά, ἀλλὰ μαρμάρινα ἢ ἐκ προσελάνης, ἔνθα ταράττεται μὲ σπάθην μέχρις οὗ τὸ ὑγρὸν λάβῃ τὴν σύστασιν στερεᾶς ζύμης. Ἡ ὕλη μεταβιβάζεται ἀκολούθως ἐντὸς δύο κυλίνδρων ἐκ γρανίτου, οἵτινες μετατρέπουσιν αὐτὴν εἰς λεπτὰς ταινίας καὶ ἔνθα ἐντελῶς ἀποξηραίνεται ὑπὸ ρεύματος ἀέρος ξηροῦ. Αἱ ταινίαι αὗται μετατρέπονται τότε εἰς λεπτὴν κόνιν, ἥτις ἀποξηραίνεται ἐκ νέου καὶ κλείεται ἐντὸς καλῶς κλειομένων ἀγγείων.

Ὅπως γείνῃ χρῆσις αὐτοῦ, ἀρκεῖ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν κόνιν ὀκταπλάσιον ἢ δεκαπλάσιον ποσὸν ὕδατος· πείραμα γενόμενον ἐπὶ τούτου μετὰ τέσσαρα ἔτη ἔδωκε προϊὸν παραβαλλόμενον μὲ τὸ νωπὸν γάλα.

Διατήρησις τοῦ βουτύρου. — Τὸ μᾶλλον ἐν χρήσει μέσον πρὸς διατήρησιν τοῦ βουτύρου εἶναι τὸ ἁλάτισμα. Ἀφοῦ ἁπλωθῇ τὸ βούτυρον εἰς λεπτὰ στρώματα ἐπὶ τραπέζης ἐπιπάσσεται μὲ λεπτότατον ἅλας, ἀκολούθως ἀνακατόνεται διὰ κυλίνδου πρὸς ἀνάμιξιν τοῦ ἅλατος μετὰ τοῦ βουτύρου. Ἡ ποσότης τοῦ ἅλατος, τοῦ ὁποίου γίνεται χρῆσις, εἶναι ἓν χιλιόγραμμον διὰ 12 ἕως 20 χιλιόγραμμα βουτύρου.

Τὸ ταχὺ βούτυρον εἶναι ἐπίσης λίαν εὔχρηστον. Παρασκευάζεται δ' οὕτως: τήκεται καὶ ἀκολούθως ἐξαφρίζεται, ἀφίεται ἔπειτα πρὸς καταστάλαξιν καὶ διηθεῖται.

Διατήρησις τῶν ὠῶν. — Αἱ πρὸς διατήρησιν τῶν ὠῶν μέθοδοί εἰσι πολλαί.

Ὁ Appert ἔθετεν αὐτὰ ἐντὸς φιάλης τὴν ὁποίαν ἐπλήρου ἀκολούθως μὲ ρινίσματα ξύλου, ὅπως μὴ θραύονται μετοξύ των, καὶ ὑπέβαλεν αὐτὰ ἐπί τινα λεπτὰ εἰς θερμοκρασίαν 70 περίπου βαθμῶν· ἡ μέθοδος δ' αὕτη εἶναι ἔτι ἐν χρήσει.

Διατηροῦσιν ἐπίσης μεγάλην ποσότητα ὠῶν καὶ μὲ οἰκονομικώτατον μέσον, θέτοντες αὐτὰ ἐντὸς διαλύσεως ἀσβεστίου ὕδατος. Ἡ ἄσβεστος εἰσχωροῦσα διὰ τῶν πόρων τοῦ κελύφους τοῦ ὠοῦ, σχηματίζει μὲ τὸ πρῶτον στρῶμα τοῦ λευκώματος μίγμα, ὅπερ ἐμποδίζει τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Ἡ πηκτὴ (γκελατίνα) διατηρεῖ ἐπίσης τὰ ὠά, ἐμποδίζουσα τὴν συνάφειαν τοῦ ἀέρος.

Στ. Στάης.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἀδαμαντίου Κοραῆ

πρὸς Chardon de la Rochette.

[συνέχεια].

Ἐνσκηψάσης τῆς ἐπαναστατικῆς καταιγίδος, ὁ Κλαβιέρος ἀπεσύρθη εἰς μικρόν τι κτῆμά του παρὰ τὴν Νεμούρην (α), ἔνθα προσέφερεν ἄσυλον τῷ Κοραῆ, ὅστις καὶ ἐδέχθη μὲν κατ' ἀρχὰς ἄνευ πολλῶν δισταγμῶν, ἀλλὰ παραυτὰ μετεμελήθη ἐφ' ὅτι ἐνέδωκε εἰς τὰς παρακλήσεις τοῦ φίλου του.

Ὁ Κοραῆς ἦτον ὑπερβαλλόντως δειλὸς καὶ δὴ ἀκοινώνητος καὶ φιλοτιμίας ὀλίγον ὑπερηφάνου, δι' ὃ ἀπῴθει πᾶν ὅ,τι ἐφαίνετό πως αὐτῷ ἀποκλίνον πρὸς προστασίαν καὶ διακινδυνεῦον τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Ἡ ὑγεία του ἐξηντλεῖτο ἐξ ὑπερβολικῆς ἐργασίας, ἡ νευρικὴ εὐαισθησία του ἦν λίαν διεγεγερμένη, ἀνησυχία δέ τις ἢ δυσκολία τῷ ἐπέφερε πυρετὸν ἢ ἀϋπνίας. Ἔπτυεν αἷμα, ἐπίστευε τὸ τέλος του πλησιάζον, ἐπεφόρτιζε τοὺς φίλους του διὰ τῶν τελευταίων του θελήσεων καὶ συνέταττε τὸν ἐπιτάφιον του ὃν ἀνεποίει τεσσαράκοντα ἔτη ἀργότερον.

Φθὰς παρὰ τῷ Κλαβιέρῳ παρ' ᾧ ἐπίστευε νὰ συνεχίσῃ ἡσύχως τὰς σπουδάς του, εὗρε τὴν μικρὰν οἰκίαν πλήρη ξένων, πρὸς οὓς ὁ Κλαβιέρος, συμβουλευόμενος τὴν καρδίαν του μᾶλλον ἢ τὸ βαλάντιόν του, καθ' ὃν χρόνον τἀγαθὰ πάντων κατεστρέφοντο διὰ τοῦ ἐπευωνισμοῦ, προσέφερεν ὁμοίως ἄσυλον. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Κλαβιέρου παρεχώρησε τῷ Κοραῆ τὸ δωμάτιον ὅπερ κατεῖχεν, ἐν ᾧ ὅμως δὲν ἐδύνατο νὰ ἐργασθῇ, ὡς ὄντος ψυχροῦ, ὑγροῦ καὶ ἄνευ πυρός. Τὸ σπουδαστήριον τοῦ Κλαβιέρου ἦτο τὸ ἐντευκτήριον ἁπάντων τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ Κοραῆς πλεῖον ὑποφέρων ἤ ποτε καὶ φοβούμενος μὴ ἢ ἐπαχθὴς τοῖς ξενίζουσιν αὐτὸν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ συνεχίσῃ μακρὰν τῶν Παρισίων τὰς τῶν χειρογράφων παραναγνώσεις, ἃς ἤρξατο διὰ τοὺς ξένους σοφοὺς, ἐξ ὧν ἐπρομηθεύετο ἄχρι τότε τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔγραφε δι' ὅλων τῶν ταχυδρομείων πρὸς τὸν στενώτερον αὐτοῦ φίλον Σαρδὼν Ῥοχέτιον, ἐμπιστευόμενος αὐτῷ τοὺς πόνους του ὡς καὶ πᾶσας τὰς φιλολογικάς του ἐργασίας.

Παρεκάλει αὐτὸν ἄλλοτε μὲν νὰ τῷ εὕρῃ ἐν Παρισίοις δωμάτιόν τι διεσκευασμένον ἐπὶ μηνιαίῳ 25 φρ., καίπερ ὑπερβολικοῦ ὄντος τοῦ ποσοῦ τούτου διὰ τὰ μέσα, ἅ ἐκέκτητο, ἔνθα θὰ ἐδύνατο ὅμως νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐργασίας του ἐν τῷ μέσῳ τῶν βιβλίων, ἄλλοτε δὲ νὰ πωλήσῃ, ἀδιάφορον εἰς ποίαν τιμήν, ἔπιπλά τινα, ἅπερ ἀφῆκεν ἐν Παρισίοις καὶ νά τῳ ἀγοράσῃ διὰ τοῦ ἀντιτίμου των ἐκδόσεις τινάς, ὧν εἶχεν ἀνάγκην, νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἐκτύπωσιν ἰατρικῶν τινων βιβλίων, ὧν τῆς ἐκδόσεως εἶχεν ἀρξάμενος ἐν Μονπελλιὲ καὶ νά τῳ εὕρῃ ἐκδότην διὰ τὸν Θεόφραστόν του. Πολλάκις λησμονῶν τὰς μερίμνας ταύτας, διεκοίνου τῷ σοφῷ φίλῳ του εἰκασίας καὶ διορθώσεις, ἀλληλοδιαδόχως ἐπερχομένας ἐν τῷ νῷ του, ἅμα ἤνοιγεν ἑλληνικόν τι βιβλίον. Ἔνι ὅτε ὁμιλῶν περὶ τῆς πατρίδος του μακρὰν τῆς ὁποίας εὑρίσκετο, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὸν τῶν κρατούντων δεσποτισμόν, ἀλλ' ἦν μετὰ πάθους ἠγάπα, ἔγραφε σελίδας ἐν οἷς διορᾷ τις τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνεξαρτησίαν ἧς ὑπῆρξεν εἷς τῶν διαπυρωτέρων ἀποστόλων, λαβὼν τὴν παρηγορίαν νὰ ἴδῃ πραγματοποιουμένην ἐν μέρει αὐτήν, πρὶν ἢ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Πᾶσαι ὅμως αὗται αἱ ἐπιστολαὶ ἅπτονται φιλολογικῶν ἀντικειμένων. Ἐκ τῶν διορθώσεων τούτων ἃς ὑποβάλλει μετὰ μεγάλης μετριότητος εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ φίλου του τινὲς ἐδημοσιεύθησαν ἴσως ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τῆς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης του ἢ ἐν ταῖς δημοσίευσι τῶν ἑλληνιστῶν, πρὸς οὓς διεκοίνου αὐτὰς ἐθελουσίως· φαίνεται ὅμως ἡμῖν ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι πολλαῖς τούτων οὐκ ἐχρήσατο.

Ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας τοῦ βίου του, αἵτινες δυνατὸν ἔστιν ὅτε νὰ φανῶσι λίαν εὐτελεῖς, ἀναδεικνύουσι κάλλιον τὸ μεγαλεῖον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὑπενθυμίζουσιν ἡμῖν χωρία τινὰ συγκινητικῶν τινων ἐπιστολῶν, ἃς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἕτερος σοφὸς, ἄσημος μὲν ἔτι τότε, ἀλλὰ περίφημος εἶτα καταστὰς, ὁ Ἄμπερος, ἔγραφε τῷ συζύγῳ αὐτοῦ. Ὁ καθημερινὸς οὗτος ἀγὼν ἐναντίον τῶν δυσκολιῶν τῆς ζωῆς, εἰς ἃς καὶ οἱ δύο οὗτοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι καὶ ὧν ἐθριάμβευσαν δυνάμει τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ θάρρους ἐστὶ σωτήριος διδασκαλία διὰ τοὺς νέους τοὺς ἀποθαρρυνομένους συχνὰ ἕνεκα ἐμποδίων ἥττον μεγάλων.

Δημοσιεύοντες τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, ἐλπίζομεν, ἐὰν τύχωσιν εὐνοϊκῆς ὑποδοχῆς, νὰ ποιήσωμεν γνωστὰς καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἔτεσι τῆς Ἐπετηρίδος τὰς ὑπολειπομένας, ἐὰν μὴ ἄχρι τότε εὑρεθῇ ἐκδότης νὰ ἀναλάβῃ τὸ ὅλον ἔργον.

Brunet de Presle

Α.

Φίλτατέ μοι φίλε. (α)

Ἐπιστέλλω ὑμῖν διὰ τοῦ Θωμᾶ τὸν Σωμαίζιόν σας, ἐπιφυλαττόμενος νὰ τὸν ἐπαναζητήσω ἐν ἀνάγκῃ. Ἀπέχω ἔτι πολλοῦ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπομνηματίσω τοὺς Ἀφορισμοὺς, ἐν οἷς ἄλλως ὑπάρχουσι πάρα πολὺ ὀλίγα πράγματα ὡς πρὸς τὴν κριτικήν. Πέμπω ὑμῖν διὰ τοῦ αὐτοῦ 27 φράγκα, ὅπως λάβητε τὴν εὐαρέσκειαν καί μοι ἀγοράσητε τὰ συγγράμματα τοῦ Λεννὲπ, ἢ νά μοι ἀφήσητε, ἅπερ μοι ἐπέμψατε, ὅπερ ταὐτό. Μὲ ἐλυπήσατε διὰ τὴν τιμὴν 50 φράγκα τοῦ Δουκαγγίου, καθ' ὅσον μᾶλλον ἀπό τινος χρόνου ἐνασχολοῦμαι εἰς μελέτας ἐπὶ τῆς νεωτέρας ἡμῶν γλώσσης. Θὰ περιμένω, ἵνα ὁ βιβλιοπώλης μου μοὶ δώσῃ μερικὰ χρήματα καὶ τότε θὰ ἴδω ἐὰν θὰ ἔχω ἀρκετὸν θάρρος νὰ ἀποφασίσω διὰ τιμὴν τοσοῦτον ὑπέρογκον.

Τὸ ὄνομά μου εἶναι: Coray doctoris Monspeliensis καὶ οὐδὲν ἄλλο. Τοῦτο μάλιστα εἶναι πάρα πολύ.

Ἔρρωσο !

Β

Καίτοι πάσχω ὑπὸ πυρετοῦ, φίλτατε μοι φίλε, ἀνάγκη νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειάν σου. Ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι Διαμαντῆς Κοραῆς καὶ ἡ γενικὴ Διαμαντῆ Κοραῆ, ὄνομα ἀνώμαλον οἰκογενειακὸν, ὡς τὰ ὑπὸ τοῦ Γαζῆ ἀναφερόμενα ὡς παραδείγματα, ὁ Ποδῆς, τοῦ Ποδῆ. Ὡς πρὸς τὸ Coray, εὗρον ὅτι ὁ πατήρ μου, ὅστις ἐμπορεύετο μετὰ τῆς Ὁλλανδίας, ὑπεγράφετο οὕτω· διότι ἐν Ὁλλανδίᾳ τοῦτο προφέρεται ὡς Coraï, ὡς τρεῖς συλλαβαὶ καὶ οὐχὶ ὡς δύο, ὡς Tournay γαλιστί. Εἶναι δ' ὄνομα ἄκλιτον καὶ δὲν ἔχει γενικήν· αἱ ἑπόμεναι αὐτῷ γενικαὶ Doctoris et C. προσδιορίζουσιν ἀρκετὰ τὴν πτῶσίν του. Οὕτω σᾶς παρακαλῶ νά το γράφητε, ὡς ἐσημείωσα, μόνον, ἄνευ τοῦ βαπτιστικοῦ μου ὀνόματος.

Σᾶς εἶμαι λίαν ὑπόχρεως διὰ τὸν Ἀστρούκιον καὶ σᾶς ἐσωκλείω γραμμάτιον ἐκ λιβρῶν 5, διότι εἰμὶ βέβαιος ὅτι τὸ ἠγοράσατε δι' ἐμέ. Ἐὰν τοὐναντίον δέν το ἐπληρώσατε ἔτι ἢ ἔχετε τὴν εὐκολίαν νὰ διαθέσητε αὐτὸ ἀλλαχοῦ, δὲν θὰ λυπηθῶ νά το παραχωρήσω. Ἀλλὰ προσέξατε, μὴ παρενοχλεῖσθε· τοῦτο θὰ αὐξήσῃ τὸν πυρετόν μου. Τὸ βιβλίον ἀνήκει εἰς ἐμὲ καὶ δὲν καταπείθομαι νὰ το μεταπωλήσω, οὐδὲ ἐμποδίζομαι νά το φυλάττω, ἐὰν δὲν εὕρω ἀγοραστήν. Μοὶ λέγετε νὰ μὴ ἀνησυχῶ ποσῶς· εἰμὶ, φίλε μου, τοσοῦτον ἀνήσυχος, ὥστε σκέπτομαι σπουδαίως νὰ εὕρω μέσα, ἵνα ἐγκαταλείψω τοὺς Παρισίους. Αἱ Μοῦσαι ἀγαπῶσι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἡσυχίαν, μάλιστα ἐγὼ, φίλε μου, ὁ ἐκ τῆς φύσεως μου λίαν ἐπιρρεπὴς ὢν πρὸς τὸ λάθε βιώσας καὶ ἕνεκα τῆς νοσηρᾶς καταστάσεως μου, καταθλίβομαι ὅταν σκεφθῶ ὅτι πρέπει νὰ παρουσιάζωμαι πότε τῷ μὲν καὶ πότε τῷ δέ. Τοῦτο ἐρεθίζει τοσοῦτον τὸ νευρικόν μου σύστημα, ὥστε μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντισταθῶ. Ἰδοὺ ἔτι ἓν σχέδιον ἀναγκάσωσι τοὺς πολίτας νὰ ὦσι φρουροὶ αὐτοὶ οὗτοι προσωπικῶς. Ἐννοῶ ὅτι τοῦτο εἶναι λίαν δίκαιον καί μάλιστα ἀναγκαῖον διὰ τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν· ἀλλ' ἐγὼ ὁ δυστυχὴς ξένος ὁ ἐν τοιαύτῃ φυσικῇ καταστάσει εὑρισκόμενος, ὥστε καὶ ὁ ἐλάχιστος κάματος τοῦ σώματος καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνησυχία τοῦ πνεύματος μοὶ ἐπιφέρει σπασμούς, τί ποιήσω πρὸς τοῦτο;

Ἔρρωσο εὐδαιμονῶν. Γ. Κ. Υ.

α) Ἰδοὺ πῶς ἔδιδε τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ: Clavier, agriculteur à la Nozaye, par Nemours, département de Seine-et-Marne.

α) Ἡ ἐπὶ τῆς δευτέρας σελίδος διεύθυνσις τῆς πρώτης ταύτης ἐπιστολῆς εἶναι: *Τῷ Σοφῷ Ῥοχετίῳ*. Αἱ ἄλλαι φέρουσι συνήθως: *Τῷ Σοφοτάτῳ* la Rochette.

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Διϊσχυρίζονται συνήθως, κατὰ 'τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶναι φυτὸν βραδείας καὶ βαθμιαίας αὐξήσεως, ἀναπτυχθὲν ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατὰ τὸν ῥοῦν του χρόνου καὶ συνεπῶς ἀνῆκον εἰς μεταγενεστέραν τινὰ περίοδον τῆς κοσμικῆς ἱστορίας. «Οἱ πανάρχαιοι ἄγριοι» εἶναι συνήθης ἰδέα· ἡ δὲ «ἐπιστήμη» οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ὑποδεικνύῃ ἡμῖν τὴν πρωτόγονον φυλὴν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὀλίγον τι διαφέρουσαν τοῦ κτήνους ἐστερημένην γνώσεων, γλώσσης καὶ ἐπιστήμης τέλος πλάσμα ὀλίγου σεβασμοῦ ἄξιον καὶ κατὰ πολλὰ ὅμοιον πιθήκῳ, ἐξ οὗ κατὰ τὴν γνώμην τινῶν παράγεται διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναπτύξεως.

'Αμφιβολία, εἶναι ἀληθὲς, ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ κατέπεσεν εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν ἐξ αὐτῆς ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν καὶ ἐτελειοποιήθη. 'Αλλὰ ἡ ἀμφιβολία αὕτη τοσοῦτον εἶναι ἀσθενὴς, ὥστε γενικῶς πιστεύεται, ὅτι ἡ ἐπιστήμη παρεδέχθη ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, οἵτινες κατῴκησαν τὴν γῆν, ἦσαν ἄγριοι, καὶ ὅτι δὲν ὑπῆρχε πολιτισμὸς μέχρι συγκριτικῆς νεωτέρας περιόδου.

'Ιστορικῶς ὅμως ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα βλέπομεν ὅτι ἀμφότεραι αἱ ἀνωτέρω μεταλλαγαὶ δύνανται νὰ συμβῶσι· ὅηλ. πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ἀγρίας καταστάσεως μετέβη εἰς τὴν πεπολιτισμένην καὶ τἀνάπαλιν. 'Η ἱστορία παρέχει ἡμῖν πλεῖστα τοιαῦτα παραδείγματα, ἅτινα δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν βῆμα πρὸς βῆμα καὶ θέσωμεν ὑπὸ μεταφυσικὸν μικρόσκοπιον. Καὶ πρῶτον βλέπομεν τοὺς Ἕλληνας μεταβαίνοντας ἐκ τοῦ ἁπλοῦ καὶ ἡμιβαρβάρου βίου, τοῦ ὑπὸ τοῦ 'Ομήρου περιγραφέντος, εἰς τὴν τοῦ ὑψίζου πολιτισμοῦ βαθμίδα, λαβόντος χώραν πολὺ πρὸ ἡμῶν, ἐπὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος. Βλέπομεν τοὺς Ρωμαίους βαθμηδὸν μεταλλάσσοντας τὸν ληστρικὸν τοῦ 8ου αἰῶνος π.χ. βίον, ἀντὶ τῆς λαμπρᾶς τοῦ Αὐγούστου ἐποχῆς ἢ τῆς ὠχρᾶς μὲν ἀλλὰ καθαρωτέρας αἴγλης τῆς αὐλῆς τοῦ 'Αντωνίνου. Εἰς μεταγενεστέρους χρόνους βλέπομεν τὰς 'Αραβικὰς ὁρδὰς ἐξερχομένας τῶν ἐρήμων, γυμνὰς σχεδὸν, ἄνευ φιλολογίας ἐκτὸς ἀμυδρῶν τινων καὶ συγκεχυμένων γνώσεων, ὡς τὸ Κοράνιον, ἄνευ τεχνῶν ἐκτὸς τῆς σφυρηλατήσεως τοῦ σιδήρου καὶ τῆς ὑφάνσεως χονδροειδῶν ὑφασμάτων· ἀλλ' ὅμως ἀνακαλύπτομεν τὰς προόδους τῆς πρώην ἀγρίας αὐτῆς φυλῆς ἐν τῇ εὐκλείᾳ τοῦ Βαγδατικοῦ Καλιφάτου καὶ ἐν τῷ μεγαλείῳ τῆς Γρανάδας. Βλέπομεν ἐφ' ἁπάσης τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης βαρβάρους φυλὰς καταστρεφούσας καὶ διαμελιζούσας τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, εἶτα ὅμως παραδεχομένας τὰς τέχνας καὶ τὴν θρησκείαν τῶν ἡττηθέντων καὶ βαθμηδὸν θηλαζούσας τὸν πολιτισμὸν, ὃν κατέστρεψαν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐπιδρομήν.

Τέλος κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἐκπολιτιστικὴ τάσις εἰσχωρεῖ εἰς Ρωσσίαν καὶ Τουρκίαν· ἡ δουλεία ἐκλείπει, οἱ πρώην νομάδες λαοὶ κατεζάθησαν μόνιμοι, αἱ τέχναι τὰ ἤθη καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματα τῆς 'Εσπερίας υἱοθετήθησαν ὑπὸ τῶν Μοσχοβιτικῶν καὶ Τουρκικῶν ὁρδῶν, αἵτινες ἤδη κατ' ὀλίγα μόνον διαφέρουσι τῶν ἄλλων τῆς Εὐρώπης φυλῶν.

'Αλλ' ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τούτων βημάτων ὁ παρατηρητὴς εὑρίσκει ἐπὶ τοῦ μεγάλου τῆς ἱστορίας πεδίου βήματα ὅλως ἀντίστροφα αὐτῶν.

'Ο 'Ηρόδοτος ἀναφέρει ὅτι οἱ Γελωνοὶ, φυλὴ 'Ελληνικὴ ἐκδιωχθεῖσα ἐκ τῶν πόλεων τῆς βορείας παραλίας τοῦ Εὐξείνου καὶ ἀποσυρθεῖσα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν, ἔζη εἰς ξυλίνας καλύβας καὶ ὡμίλει γλῶσσαν ἡμιελληνοσκυθικήν. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μέλα, ὁ λαὸς οὗτος εἶχεν ὅλως ἐκβαρβαρισθεῖ καὶ μετεχειρίζετο τὰ δέρματα τῶν ἐν τῇ μάχῃ φονευθέντων ἀντιπάλων των ὡς κάλυμμα ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἵππων των. Βαθμιαία κατάπτωσις τοῦ 'Ελληνοβακτρικοῦ λαοῦ φαίνεται ἐν τῇ συλλογῇ τῶν νομισμάτων αὐτῶν, ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Η. Η. Wilson. Παρατηροῦμεν ἐπίσης κατέπτωσίν τινα εἰς τοὺς 'Ιουδαίους τοὺς μετὰ τὴν Βαβυλωνιακὴν περίοδον, ἐὰν τοὺς συγκρίνωμεν μὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Σεδεκία συμπατριώτας αὐτῶν.

Οἱ νεώτεροι Κόπται εὑρίσκονται εἰς μεγάλην κατάπτωσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους· καὶ οἱ Ρωμοῦνοι τῆς Βλαχίας ἐξέπεσαν πολὺ ἐκ τῆς ὑψηλῆς Δακικῆς ἀποικίας τοῦ Τραϊανοῦ. 'Εν 'Αμερικῇ βορείῳ τε καὶ νοτίῳ οἱ ἀπόγονοι τῶν 'Ισπανῶν κατακτητῶν εἶναι πτωχὴ ἀπεικόνισις τῶν τῆς Καστιλίας, εὐγενῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸν Κορτὲζ καὶ τὸν Πιζάῤῥον, ἐγένοντο κύριοι τῶν βασιλείων τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Περουβίας καὶ μετέφερον εἰς τὸν νέον κόσμον τὸν πολιτισμὸν τοῦ παλαιοῦ.

(Ἕπεται συνέχεια.) Σ. Σολομωνίδης.

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

(Εἰκών.)

Α.

'Η βροχὴ ἔξω πίπτει κρουνηδὸν καὶ ἡ ὑγρασία διαπερᾷ καὶ αὐτοὺς τοὺς τοίχους. 'Εντὸς μικροῦ πενιχροῦ δωματίου τοῦ ὑπερῴου ὠχρά τις γυνὴ δίδει τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου εἰς τὰ κλαίοντα τέκνα της, ἅπερ ἀφοῦ κατεβρόχθισαν αὐτὸ ἔστρεψαν καὶ πάλιν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν μητέρα των, πρὸς ἣν ὅμως δὲν ἐτόλμων νὰ ὁμιλήσωσι, καθ' ὅτι ἔβλεπον ἐρυθροτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ τὸ πρόσωπον της ὠχρότερον τοῦ συνήθους, ἐφ' ὃ καὶ ἐσιώπων καταπνίγοντα τὴν πεῖναν αὐτῶν. Τὸ μὲν πρεσβύτερον τούτων ἐνωκλάζετο πρὸ τῆς πρὸ πολλοῦ ἐσβεσμένης ἑστίας, τὸ δὲ νεώτερον ἐκάθητο ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς δυστυχοῦς μητρός του, ἥτις τὸ περιετύλισσε διὰ λειψάνου ῥάκους παλαιοῦ τινος ἐνδύματος, κινοῦσα μηχανικῶς αὐτὸ εἰς τοὺς βραχίονάς της. 'Η ὠχρὰ λάμψις ἁπλοῦ κηρίου στεατίνου ἐφώτιζε τὴν εἰκόνα ταύτην, ἐν ᾧ μόρσιμος σιωπὴ ἐβασίλευεν ἐν τῇ μελαγχολικῇ ταύτῃ κατοικίᾳ.

Τὰ παιδία ἐπὶ τέλους ἀπεκοιμήθησαν, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ των μὲ κεκλιμμένην κεφαλὴν καὶ μὲ ἡμικεκλεισμένους ὀφθαλμοὺς ἐποίει ἐν τῇ μνήμῃ της τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ παρελθόντος.

Ἔβλεπεν ἑαυτὴν νέαν πλήρη θάῤῥους καὶ ἐμπιστοσύνης ἐρωμένην ἐκείνου οὗτινος ἔφερε τὸ ὄνομα, ἤκουε τὰς ὑποσχέσεις του καὶ ἔβλεπε τὰς τερπνὰς σκηνογραφίας, αἵτινες ἠπλοῦντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της! Τακτικὴ ἐργασία, τέκνα ἐν μετρίᾳ ἀφθονίᾳ μεγαλυνόμενα, γεροντικὴ εἰρήνη ὑπὸ τῶν τέρψεων εὐτυχοῦς οἰκογενείας ἐστεφανωμένη.

Τὰς ἀναμνήσεις ταύτας τῶν πρώτων ὀνείρων διεδέχθησαν νῦν τὰ τῆς πραγματικότητος· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τοῦ ἐργατικοῦ τοῦτου ἀνδρογόνου οὐδὲν ἐτάραττε τὴν εὐτυχίαν· βραδύτερον ὅμως νέαι ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ 'Αντωνίου γνωριμίαι, αἱ συνηθεῖαι του μετεβλήθησαν, τὸ ἔργον του ἠμελήθη, αἱ ἀπουσίαι του ἐγένοντο μακρότεροι καὶ σπανιώτεραι αἱ ἐπιστροφαί του μετὰ τὰς νύκτας τῆς μέθης του καὶ τῆς ἀναισθησίας!

'Οκτὼ ἔτη παρῆλθον τοιουτοτρόπως, ἀρκοῦντα ἵνα ὁδηγήσωσι τὸν καλὸν ἐργάτην εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου ταύτης τῆς ὀκνηρίας, τῆς ἀκρασίας καὶ τῆς σκληρότητος, ἐξ ἧς οὐδεὶς δύναται πλέον νὰ ἐνέλθῃ ἅπαξ βυθισθείς. Τὰ πρῶτα ὀνειροπολήματα διελύθησαν. 'Η Μαρία τοῦ λοιποῦ δὲν περιμένει πλέον τίποτε ἐξ ἐκείνου ὅστις ὤφειλε νὰ ᾖ ὁ σύντροφος τῆς ζωῆς της καὶ ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν τέκνων των!

Σισπειρωμένη εἰς ἑαυτὴν καὶ τεθαμμένη ἐν τῇ δυστυχίᾳ, ἔχασε πᾶσαν ἐλπίδα χωρὶς νὰ εὕρῃ τὴν καρτερίαν. Κεκμηκυῖα ἐκ τοῦ ἀγῶνος δέχεται τὰς τελευταίας θλίψεις καὶ τοὺς τελευταίους πόνους, ὡς ὁ πληγωμένος καὶ ἄνευ ὅπλων στρατιώτης λαμβάνει τὰ τελευταῖα κτυπήματα.

Τί τῇ ἐνδεαφέρει μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ζωὴ ἧς τινος δὲν εἶναι πλέον κυρία καὶ ἐν ᾗ οὐδὲν πλέον δύναται νὰ ἐλπίσῃ; Πρὸς τί καλὸν νὰ ἐξαντλῇ τὰς ὀλίγας δυνάμεις, αἵτινες τῇ μένουσι ἀναῤῥιχωμένη βράχον ἐξ οὗ εἶναι βεβαία ὅτι θὰ ἐπαναπέσῃ; 'Οθεὸς τὸ ἀπεφάσισεν! 'Η θέλησις Του εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος! Καὶ ἀπεῤῥοφημένη καὶ ἐξηντλημένη οὕτω ὑπὸ τῶν θλίψεων κλίνει τὴν κεφαλὴν εἰς μυρίους διαλογισμοὺς ἐμβυθισθεῖσα, ἐν ᾧ τὸ ἐξαντληθὲν κηρίον της ῥίπτει ἀμυδρῶς τὰς τελευταίας του λάμψεις.

Ἔξω δ' ἡ βροχὴ ἐξακολουθεῖ νὰ πίπτῃ ἐν χειμάῤῥοις, ἡ ὁμίχλη νὰ διαχύνηται ἐπὶ πῶν ὑέλων καὶ τὸ κρύος τῆς νυκτὸς νὰ καταντᾷ μᾶλλον δριμύτερον καὶ ἐπαισθητότερον.

Τὸ πρεσβύτερον τῶν παιδίων ἐξύπνησεν· ῥῖγος διατρέχει τὰ ἀλγοῦντα καὶ πεπηγότα μέλη του, ἡ κεφαλή του καίει καὶ ἡ δίψα τὸ καταβιβρώσκει· καλεῖ τὴν μητέρα του χαμηλῇ τῇ

φωνῇ, ἀλλ' ἡ Μαρία δὲν ἀπαντᾷ τίποτε· τὴν καλεῖ καὶ πάλιν ὑψηλοτέρᾳ τῇ φωνῇ, κλαίει, ἀλλ' ἡ μήτηρ μένει ἀείποτε σιωπηλή. Τὸ παιδίον ἐκπλήττεται, δὲν κλαίει πλέον, ἀλλὰ ζητεῖ μόνον τὰ γόνατα τῆς μητρὸς του, ἁρπάζει τὴν χεῖρα της, παγωμένην σχεδόν, καὶ κράζει αὐτὴν πλῆρες τρόμου, ἀλλ' ἡ Μαρία μένει ἀκίνητος χωρὶς νὰ παντᾷ τι.

Τότε ἀνέκφραστος τρόμος κατέλαβεν αὐτό, τρέχει εἰς τὴν θύραν τοῦ ὑπερώου, καταβαίνει τὴν κλίμακα, προχωρεῖ ἐν τῇ ὁδῷ διὰ μέσου τῶν ῥεόντων χειμάῤῥων καὶ τρέχει δρομαῖον, μηδὲν αἰσθανόμενον, μηδὲν βλέπον ἢ τὸν ἐρυθροῦν φανόν, ὃς δεικνύει μακρόθεν τὴν θύραν τοῦ καπηλείου, ἔνθα διήνυε τὰς ἑσπέρας του ὁ πατήρ του.

Β.

Τὸ θέαμα μεταβάλλεται. Τὴν σιωπὴν καὶ τὴν πένθιμον θλίψιν τοῦ ὑπερώου ἀντικαθιστῶσιν ἐνταῦθα ᾄσματα, συγκρούσεις ποτηρίων καὶ καγχασμοί. Πέριξ ξυλίνης τραπέζης εἰσὶ τοποθετημένοι ἓξ οἰνοπόται, ἀσθενῶς ὑπὸ τοῦ λύχνου τοῦ καπηλείου φωτιζόμενοι· ἐν τῷ μέσῳ κάθηται ὁ ἑστιάτωρ, ἑκατομμυριοῦχος ἄλλοτε, κατελθὼν ἐκ τῶν ὑψηλῶν αἰθουσῶν καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν καφενείων εἰς τὰ κατώτερα καπηλεῖα καὶ ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ὁποίου ἡ ἀκολασία ἀφῆκε διαβαίνουσα βαθεῖα ἴχνη. Τὴν πίπαν του διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατῶν καὶ τὸ ποτήριον διὰ τῆς ἄλλης, ψάλλει δημῶδές τι ᾆσμα ἐξ ἐκείνων, δι' ὧν οἱ οἰνοπόται προσπαθοῦν νὰ διεγείρωσι τὰ τραχέα καὶ βάναυσα αὐτῶν ἔνστικτα. Οἱ προσκεκλημένοι του δ' ἀκούουσι μετὰ κυνικοῦ γέλωτος ἢ μετὰ ἀναισθήτου προσοχῆς, μόνον τοῖς ἄγαν οἰνοπόταις ἰδιαζούσης.

Σπουδάσατε τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων τὸ ἁμάρτημα ἐχάραξε θρηνητικήν τινα καὶ οἰκτρὰν ἱστορίαν. Ἐδῶ ἀριστερὰ εἶναι ἀρχαῖός τις Ἀλκιβιάδης τῶν τριόδων, ἐπιτυχῶς μεταχειριζόμενος τὰ ὅπλα, μεταπράτης παλαιῶν σκευῶν, ὀρχηστής, παντὸς εἴδους ἐπαγγέλματων ἐπιλαμβανόμενος, ἀλλ' ἀείποτε πιστὸς τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ τοῦ νὰ ζῇ εὐθύμως ἐπὶ τοῖς ἐξόδοις τῶν ἄλλων. Παρ' αὐτῷ κάθηται σκέλεθρόν τι, ὅπερ διασκεδάζει φυσῶν εἰς τὸ κενὸν τὸν καπνὸν τοῦ σιγάρου του, καὶ ὅπερ εἶναι ἄτιμος χρεωκόπος, παρηγορούμενος ἤδη φιλοσοφικῶς ὅτι κατέστρεψε τὴν οἰκογένειαν του καὶ τοὺς φίλους του. Παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ ἐκτείνεται αὐθαδῶς μὲ ἐσταυρωμένας κνήμας νέος τις τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ γέρων τὴν ὄψιν, ὅστις ἀπὸ τῆς γεννήσεως του εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐνησχολήθη ποτὲ ἢ εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον καὶ τὸ πίνειν. Ἡ γραῖα μήτηρ του εἰργάζετο δ' αὐτὸν ἐνόσῳ ἔζη, ἡ σύζυγός του, ἥτις τὸν ἔτρεφε βραδύτερον διὰ τῆς ἐργασίας της, ἀπέθανε πρό τινος χρόνου ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῆς δυστυχίας· καὶ νῦν τὸ μικρόν του κοράσιον νήθει παρά τινι γραίᾳ καὶ ἀγρυπνεῖ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας του καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν ὀκνηρίαν του! Ὁ δὲ παρ' αὐτῷ ἀνθρωπίσκος, ὁ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ἑστιάτορος καθήμενος ὁ ὠχρὸς καὶ καταβεβλημμένος, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐγείρῃ τὸ ποτήριόν του καὶ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὰ μεμαραμμένα χείλη του, εἶναι ὁ μόνος ἐξ αὐτῶν ὁ μὲ πλείονα ζῆλον καὶ προθυμίαν ἐργαζόμενος, ἀλλὰ τότε μόνον ὁπόταν οἱ τίμιοι ἄνθρωποι κεῖνται ἡσύχως ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Μορφέως.

Τοιοῦτοι οἱ προσφιλεῖς σύντροφοι μεθ' ὧν ὁ Ἀντώνιος συμπαρεκάθητο καὶ συνδιεσκέδαζεν, ἐν ᾧ ἡ οἰκογένεια του ἀπέθνησκε τῆς πείνης!

Πρὸ τοῦ ἐνδιαιτήματος δὲ τούτου τοῦ Ἀντωνίου φθάσαν τὸ τέκνον του ἀσθμαῖνον παρετήρησε διὰ τῶν ὑέλων τὸν ὅμιλον τοῦτον, ζητοῦν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν πατέρα του, ὃν τέλος ἀναγνωρίσαν εἰς τὴν ἄκραν τῆς τραπέζης, ἐπί τινος ἕδρας κοιμώμενον καὶ μὲ τὸ ποτήριον ἀνατετραμμένον ἔμπροσθέν του, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ καπηλείου εἰσεχώρησεν ὄπισθεν τῶν οἰνοποτῶν, ἔφθασε μέχρι τοῦ πατρός του, καὶ προσεπάθει νὰ ἀφυπνίσῃ αὐτόν.

«Πάτερ, πάτερ, ἄκουσόν με, ἔλεγεν. Δὲν ἔχομεν πλέον ἄρτον· ἡ μήτηρ μας δὲν ἔφαγε τίποτε σήμερον, οὐδὲ χθές, καὶ τὴν ἑσπέραν ταύτην κοιμᾶται ὕπνον, ὅστις μᾶς φοβίζει! Πάτερ! πρέπει νὰ ἔλθῃς, διότι ἡ μήτηρ μας εἶναι ἀσθενής, ἡ μήτηρ μας ἀποθνήσκει!»

Ἴσως θὰ ἀνοίξῃ τέλος τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς φωνὰς ταύτας τοῦ παιδίου του· ἴσως αἱ φοβεραὶ αὗται λέξεις: «Ἡ μήτηρ μας ἀποθνήσκει» θὰ φθάσωσιν εἰς τὰ βάθη τῆς ἐκ τῆς μέθης μὴ αἰσθανομένης καρδίας του καὶ θὰ ἀνεύρῃ τὰς δυνάμεις του, ἵνα ἀποσπασθῇ τῶν ὀργίων καὶ ἔλθῃ εἰς τὸ ὑπερῷον ἔνθα ἡ σύζυγος του κοιμᾶται τὸν τῆς ἀναπαύσεως ὕπνον. Ἴσως αἱ λέξεις αὗται θὰ ἀφυπνίσωσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ ὕπνου τῆς ἀναισθησίας, θὰ ἔλθῃ εἰς ἑαυτὸν θὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι εἶναι σύζυγος, ὅτι ἔχει καθήκοντα, ἅπερ τὸν προσκαλοῦσι νὰνανήψῃ.

Ἀλλ' εἰς μάτην, διότι ἐκεῖ ὅπου ἡ Μαρία δὲν ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ τὴν καρδίαν ἑνὸς συζύγου, τὰ τέκνα της δὲν θὰ δυνηθοῦν ποτὲ νὰ εὕρουν τὴν καρδίαν ἑνὸς πατρός. Ἐκεῖ ὅπου τὰ καθήκοντα καὶ τὰ αἰσθήματα ἑνὸς συζύγου συγκατεπνίγησαν ὑπὸ τὸ μέλαν νέφος τῶν ὀργίων, τὰ τέκνα δὲν ἐδυνήθησαν νὰ εὕρουν τὸν πατέρα αὐτῶν τὴν χεῖρα τοῦ προστάτου των.

Γ

Διὸ τὴν ἐπαύριον ξύλινος κοινὸς νεκροκράβατος περιέκλειεν ἐν αὐτῷ τὸ ἄψυχον τῆς Μαρίας σῶμα καὶ κατεβιβάζετο εἰς λάκκον ἐσκαμμένου χώματος, εὑρίσκον οὕτω τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν, τὸ δὲ τῶν ἐκθέτων καὶ ὀρφανῶν κατάστημα ἤνοιγε τὴν θύραν αὐτοῦ, ἵνα περιλάβῃ δύο πτωχὰ... ὀρφανά!

Γ. Κ. Υ.

ΤΟ ΚΙΣΣΑΝΘΕΜΟΝ.

(Διήγημα).

Ὁ Προκόπιος καταληφθεὶς ὑπὸ συγκινήσεως τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐδοκίμασεν, ἐταλαντεύθη καὶ ὠπισθοδρώμησεν. Γενναιότατος ὤν ἐξετίμα τοὺς γενναίους. Παρευθὺς διέταξε τοὺς στρατιώτας νὰ στρατοπεδεύσωσιν, ἐξήγαγε τὴν περικεφαλαίαν του καὶ ἔπιε ποτήριον ὕδατος, εἶτα λαβὼν κατὰ μέρος τὸν Ῥυπρέχτ Δαλαμολδὼ: «ἀδελφέ, τῷ εἶπε, πρέπει νὰ φεισθῶμεν τῆς γενναίας ταύτης ἡγουμένης. Ἀνοίξασα τὴν θύραν καὶ καταβιβασασα τὴν γύφυραν μὲ ἐνίκησεν. Ἂν φονεύσωμεν αὐτὴν καὶ τὰς ἀδελφάς της θὰ φανῶμεν πολὺ ἄνανδροι νικηταὶ εἴκοσι ἀθώων παρθένων, αἵτινες ψάλλουσιν ἐν χορῷ. Φεισθῶμεν αὐτῶν. Ὁ Ῥυπρέχτ ὅμως ἔτο ἐναντίας ἰδέας. «Πρόσεξον εἶπεν, ἀνδρεῖε ἀδελφέ, μὴ, σώζων αὐτάς, παροργίσῃς τοὺς ὀπαδούς μας. Λέγεις ὅτι εἶναι γενναῖαι, ἀλλὰ σὲ βεβαιῶ ὅτι εἰς τὴν πρώτην θέαν τῶν ἀνδρείων μας θὰ λειποθυμήσωσι. Δοι πὸν σὲ συμβουλεύω ν' ἀφίσῃς εἰς τὴν διάκρισιν μας τὴν μονὴν ταύτην· τοῦτο εἶναι ἀσφαλέστερον.» Ἀλλ' ὁ Προκόπιος δὲν ἤκουε πλέον τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ. Ἀπεφάσισεν. Ἐπανελθὼν πρὸς τὴν γέφυραν καὶ προκαλῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἔρημον μοναστήριον ἐξήγαγε τὸ ξίφος του καὶ ἐμπήξας αὐτὸ εἰς τὴν γῆν:

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶπεν, ἐὰν κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὸ ξίφος μου ἀποκτήσῃ ῥίζας καὶ ἀνθίσῃ, σημεῖον ὅτι ὁ Θεὸς θέλει ἵνα αἱ Χριστιαναὶ αὗται ψάλλωσι τοῦ λοιποῦ ἀνενοχλήτως τοὺς ὕμνους των. Ἐγὼ δὲ ὑπόσχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Ἰωάννου Οὐσσίου ν' ἀναχωρήσω τὴν πρωΐαν χωρὶς νὰ προξενήσω αὐταῖς οὐδεμίαν βλάβην.

Εἶτα ὁ γενναῖος οὗτος στρατιώτης ἀπεσύρθη εἰς τὴν σκηνήν του ὅπως ἀναπαυθῇ.

Ἡ νὺξ καταφθάνει, νὺξ ἔρημος, ἀστερόεσσα μαγική. Τὸ ὠχρὸν φῶς τῆς σελήνης ἐξαργυροῖ τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ. Αἱ μοναχαὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ διακόπτωσι τὴν σιωπὴν τῆς νυκτὸς διὰ τῶν γλυκέων ὕμνων των, εἰς οὓς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀναμιγνύεται ἡ βροντώδης φωνὴ τῶν φυλάκων, οἵτινες ἵστανται ὄρθιοι πρὸ τῶν πυρῶν, ὧν αἱ φλόγες κυματίζονται ὑπὸ τοῦ ἀέρος.

Τέλος ἡ ἠὼς χρυσίζει τὸν οὐρανὸν πρὸς ἀνατολάς. Τὸ πᾶν συγκινεῖται. Ὁ θορυβώδης καὶ διαπεραστικὸς ἦχος τῶν σαλπίγγων ἐξυπνᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα· ἐν ᾧ αἱ πρωϊναὶ του ἡλίου ἀκτῖνες πλάγιαι εἰσέτι πίπτουσιν ὡς χρυσῆ βροχὴ ἐπὶ τῶν στιλβόντων αὐτῶν κρανῶν.

Ἤδη ὁ Προκόπιος ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς του, ἐνδεδυμένος τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ πανοπλίαν καὶ

πορεύεται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν ἀνυψωμένην γέφυραν, ἵνα ἐπανίδῃ τὸ πεφυτευμένον ξίφος του, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἡσύχου καὶ ἀνοικτοῦ μοναστηρίου πάντοτε ἐξερχόμενος ὁ εὐσεβὴς ὕμνος πετᾷ πρὸς τὰ νέφη. Ὁ Προκόπιος φθάνει εἰς τὴν γέφυραν. Τὸ βαρὺ ξίφος ἔκειτο γυμνὸν καὶ ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν γῆν χωρὶς ν' ἀποκτήσῃ οὐδεμίαν ρίζαν ἢ ἄνθος. Ἀλλὰ κισσάνθεμόν τι, ὅπερ ἀνθεῖ μίαν μόνην ἡμέραν καὶ μαραίνεται ἐν μιᾷ νυκτὶ, εἶχε περιτυλιξει διὰ τοῦ ἀσθενοῦς στελέχους του τὴν ἀκίνητον λεπίδα. Τὸ ἐλάχιστον τῶν ἀνθέων, ἅτινα ἡ ἡγουμένη τόσον ἠγάπα, ἐκράτει αἰχμάλωτον τὴν ἀπαστράπτουσαν ῥομφαίαν, ἡδὺς δὲ καὶ χαρίεις, ὡς ἐνατενίζων παρθένου ὀφθαλμὸς, ὁ δροσερὸς καὶ κυανοῦς κάλυξ του ἤνθει ἐπὶ τῆς λαβίδος. Ὁ Προκόπιος ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ θεωρῶν τὸ ταπεινὸν ἄνθος καὶ μετ' ἀνησυχίας καὶ καταπλήξεως ἀνεμνήσθη τοῦ ὅρκου του, καὶ τέλος: «Δότε μοι εἶπεν, ἕτερον ξίφος... ἐμπρὸς.... τὸν ἵππον μου.. ἀναχωροῦμεν. Καὶ ἀπεμακρύνθη σύρων ὄπισθεν αὐτοῦ, ἱππεῖς καὶ πεζοὺς, οὓς τὸ τοῦ ἀγροῦ κισσάνθεμον ἐπλήρωσε φόβου.

Τὸ ἄνθος ἔσωσε τὴν Ἁγίαν.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν.) Σ. Σολομωνίδης

ΕΚ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ.

Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.
Ἡσίοδος.

Ἐπισκεπτόμενός τις ποτὲ τὸν περίφημον ἀγαλματοποιὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, παρετήρησεν αὐτῷ, ὅτι τὸ ἀγαλμάτιον, τὸ ὁποῖον ὁ τεχνίτης ἐκεῖνος εἶχε πρὸ μικροῦ τελειώσει, ἦταν εὐτελές.

— Πιθανὸν, ἀπεκρίθη ὁ γλύπτης, ἀλλὰ μὴ ἠσμονῶμεν ὅτι διὰ τοῦ εὐτελοῦς φθάνομεν εἰς τὸ τέλειον καὶ ὅτι τὸ τέλειον δὲν εἶναι εὐτελές.

Κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ ὁ περίδοξος ζωγράφος Πουσὲν ἀπέδιδε τὴν φήμην αὐτοῦ εἰς τὸν ἑξῆς συλλογισμὸν. «Οὐδὲν οὐδέποτε παραμέλει.»

Ἀναφέρεται περί τίνος ἐν Μάγχῃ βιομηχάνου, ὅτι ἀποσυρόμενος τοῦ ἐμπορίου διεπραγματεύετο τὴν ἀγορὰν μεγάρου, ἀνήκοντος εἰς εὐγενῆ τινα Εἷς τῶν ὅρων τῆς ἀγορᾶς ἦτο νὰ παραλάβῃ αὐτὸ μετὰ τῶν ἐπίπλων, ὅπως εὑρίσκετο· ἀλλὰ περιελθόντος τοῦ μεγάρου εἰς τὴν κατοχήν του, παρετήρησεν ὅτι εἰς ἓν τῶν δωματίων ἔλειπον μικρά τινα ἔπιπλα, ἐφ' ὃ καὶ ἀπετάνθη τῷ πωλητῇ.

— Κύριε, τῷ εἶπε, βλέπω ἓν τῶν δωματίων ἀλλοιωμένον κατά τι.

— Τί σημαίνει ἀπεκρίθη ὁ εὐγενὴς, ἐγὼ διέταξα νὰ μετακινήσωσι τὰ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθην ὅτι ἠδύνατο τόσον μικρὸν πρᾶγμα νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχήν σας ἐν ἀγορᾷ, οἵα ἡ παροῦσα.

— Μυλόρδε, ἀπεκριθη ὁ βιομήχανος, ἐὰν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν μου δὲν ἐφρόντιζον περὶ τῶν μικρῶν πραγμάτων, δὲν θὰ ἠδυνάμην τώρα ν' ἀγοράσω τὸ ἐκτεταμένον τοῦτο μέγαρον καὶ ζητῶ συγγνώμην δι' ὅ,τι θέλω σᾶς εἴπει· φρονῶ ὅτι ἡ ἐξοχότης Σας ἂν ἐφρόντιζε περισσότερον περὶ τῶν μικρῶν πραγμάτων, δὲν θὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν λυπηρὰν θέσιν νὰ πωλήσῃ αὐτό.

Πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες ὀφείλουσι νὰ σκέπτωνται καὶ μεριμνῶσι μόνον περὶ μεγάλων πραγμάτων. Ἀλλ' οἱ περιφημότεροι τῶν ἀνακαλυψάντων τὰ τῆς φύσεως μυστήρια δὲν εἶχον τοιαύτας ἰδέας, διότι ὡρμήθησαν πρὸς τὰς ἀνακαλύψεις αὐτῶν διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ ἐξετάσεως ἁπλουστάτων συμβάντων. Ὅτε δὲ οἱ περιορισμένοι τὸν νοῦν εὑρίσκοντο εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν σοφῶν τούτων ἠγρύπνουν. Ὅταν ὁ Φραγκλῖνος ἀνεκάλυπτε τὴν ταὐτότητα τῆς ἀστραπῆς μετὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, πολλοὶ ἐκ τῶν κατωτέρων τάξεων, σκώπτοντες αὐτὸν, τὸν ἠρώτων «Εἰς τί χρησιμεύει ἡ ἀνακάλυψις αὕτη; Ἡ ἀπόκρισις τοῦ φιλοσόφου ἦτον: «Εἰς τί χρησιμεύει τὸ νήπιον; Δύναται ν' ἀνδρωθῇ.»

Ἡ ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου ἀνακάλυψις τοῦ ἐκκρεμοῦς ἐνεπνεύσθη αὐτῷ παρά τινος λυχνίας κρεμαμένης ἐκ τῆς ὀροφῆς του ἐν Πίσᾳ Καθεδρικοῦ Ναοῦ. Ἱστὸς δ' ἀράχνης ἐκτεινόμενος μεταξὺ δύο κλάδων δένδρου τινὸς ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Σὶρ Σαμουὴλ Βράσου ἐνέπνευσεν αὐτῷ τὴν ἰδέαν τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Tweed κρεμαστῆς γεφύρας. Μηδαμινὸν πρᾶγμα, ὀλίγα θαλάσσια φύκη ἐπιπλέοντα τοῦ ὠκεανοῦ, ἤρκεσαν τῷ Κολόμβῳ νὰ καταστείλῃ τὴν ἐκραγεῖσαν στάσιν μεταξὺ τῶν ναυτῶν του, οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ διακρίνωσιν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος οὐδὲν γῆς σημεῖον, ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ ἄγοντος αὐτοὺς, ὡς ἐνόμιζον, εἰς βέβαιον θάνατον. Ἀλλ' οὗτος παρατηρήσας τὰ φύκη καὶ ἐξετάσας τὰ ῥεύματα ἐβεβαίωσεν αὐτοὺς ὅτι ὁ διακαῶς ποθούμενος Νέος Κόσμος δὲν ἦτο μακράν.

Ὁ Γαλβάνης παρετήρησεν, ὅτι τὸ σῶμα πρὸ μικροῦ φονευθέντος βατράχου, ἐρχόμενον εἰς συνάφειαν μετά τινων μετάλλων ὑπόκειται εἰς βίαιον κλονισμόν. Οὐδὲν τούτου ἀσημότερον, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἔθεσε τὰς βάσεις τοῦ θαυμαζομένου σήμερον ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου.

Οὕτω, σκαιὸς παρατηρητὴς συμβαίνει νὰ διέλθῃ δάσος ὁλόκληρον χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ παρατηρήσῃ ἐν αὐτῷ καύσιμον ὕλην· φιλόπονος ὅμως ἐρευνητὴς γινώσκει νὰ ἐπωφελῆται καὶ ἐκ τοῦ ἐλαχίστου ὄντος καὶ ἐκ τοῦ ἀσημοτάτου ἀνθρώπου.

— Κύριε, ἔλεγέ ποτε ὁ Δόκτωρ Τζόνσων πρός τινα ἐπανελθόντα ἐξ Ἰταλίας, πολλοὶ ἄνθρωποι δύνανται νὰ μάθωσι περισσότερα εἰς τὸ θέατρον, παρ' ἄλλοι διὰ τῆς περιοδείας τῆς Εὐρώπης.

Δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὴν δύναμιν καὶ αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων ὄντων καὶ πραγμάτων, σκεπτόμενοι ὅτι μεγάλαι νῆσοι, οἷαι παραδείγματι αἱ Βρεττανικαὶ, παρήχθησαν ὑπὸ μικροτάτων ζωϋφίων, μόλις διακρινομένων διὰ τοῦ μικροσκοπίου, ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ὄντων, ὑφ' ὧν παρήχθησαν οἱ ἐκ κοραλίων βράχοι. Πόσοι φθάνοντες σχεδὸν εἰς τὸ τέρμα τοῦ σκοποῦ των ἀποτυγχάνουσιν ἕνεκα του «Ὦ! τόσον μικρὸν πρᾶγμα.» Μικρὰ ἐν τούτοις πράγματα γίνονται πρόξενα τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας ἡμῶν.

Ἐὰν κατασκευάζω ἓν ὅρος εἶπεν ὁ Κομφούκιος καὶ ἀποκάμω πρὸ τοῦ τελευταίου κοφίνου χώματος, ὅπερ ριπτόμενον ἐπὶ τῆς κορυφῆς θέλει συμπληρώσει τὸ ἔργον μου, ἀπέτυχον ἐντελῶς.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) Κ. Α. Α.

Ο ΠΥΡΡΟΘΡΙΞ Κ. ΡΙΦΛΗΣ.

(συνέχεια.)

Δὲν ἐλησμονήσατε ἴσως, προσφιλεῖς ἀναγνῶσται, κ. Ῥίφλην τινὰ καὶ τὴν πυρρότριχα αὐτοῦ γενειάδα, οὗς ἀμφοτέρους συνήντησα ἐπὶ τῆς κλίμακος τοῦ Κωμικοῦ Θεάτρου τῶν Παρισίων.

Τὴν ῥηθεῖσαν ἡμέραν ἐπέστρεψεν οὗτος ἐκ τῆς μικρᾶς περιοδείας του καὶ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν καὶ οἱ τρεῖς, ὁ κ. Ῥίφλης δῆλον ὅτι, ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ, ἐκαθήμεθα περὶ ἀβροδαῖτα τράπεζαν.

Ἰδοὺ δὲ αὐτολεξεὶ ἡ διήγησίς του, ἣν τοσοῦτον ἐποθοῦμεν νὰ ἀκούσωμεν.

«Ὁπόταν, εἶπεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν φίλον μου, μὲ εἴδατε ἀναχωροῦντα μετὰ τῶν gentlemen ἐκείνων, οἵτινες συνήντησαν ἡμᾶς καθ' ὁδὸν, ἴσως εἴπατε. «Τί τρελλὸς αὐτὸς ὁ Ἄγγλος! Οὐχὶ, ἤμην ἁπλῶς περίεργος καὶ ἐνόμισα ὅτι ἀκινδύνως ἠδυνάμην νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἐπελθοῦσάν μοι ἐπιθυμίαν.

«Ἀλλὰ πρότερον ἀνάγκη νὰ μάθητε ὅτι, κατὰ τὸ 1860 σχολάζων ἦλθον πρὸς τοὺς Γαριβαλδηνοὺς καὶ μετ' αὐτῶν ἐπολιόρκουν τὴν Γαέταν. Ἡμέραν δέ τινα οἱ πολιορκούμενοι ἐποιήσαντο ἔξοδον, ἣν ἀπεκρούσαμεν μὲν· ἀλλὰ δεκάς τις αὐτῶν ἐξηκολούθουν μαχόμενοι ἔτι ὡς δαίμονες· καὶ ἐξ αὐτῶν εἷς χαριέστατος νέος τελευταῖος ἀνθίστατο καὶ ῥίψας κατὰ γῆς τὸ κενὸν αὐτοῦ τυφέκιον ἐδράξατο τοῦ πιστολίου του καὶ ἐπυροβόλησεν ἐκ τοῦ πλησίον κατὰ τοῦ λαχίου ἡμῶν, ὅστις ἀπέφυγε μὲν τὴν βολὴν, ὑποχωρήσας δὲ ἐπὶ μικρὸν, ἡτοιμάζετο νὰ ὁρμήσῃ προτεταμένην τὴν λόγχην ἔχων, ὁπότε παρεμβὰς ἔσωσα τὴν ζωὴν τοῦ γενναίου ὀπαδοῦ τοῦ βασιλέως.

«— Εὐχαριστῶ, κύριε, μοὶ εἶπεν· ὀνομάζομαι Κακιακάνης καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἶμαι ὅλως ὑμέτερος».

«Ὁ Κακιακάνης διέμεινεν αἰχμάλωτος ἡμῶν ἐπὶ δεκαπενθημερίαν, εἶτα δὲ ἀντηλλάγη καὶ τῆς Γαέτας ἁλούσης, κατέστη ληστής.

«Τὴν ἡμέραν λοιπὸν, καθ' ἣν μεταβαίνοντες εἰς τὸ Poestum, συνηντήσαμεν ἀπόσπασμά τι τοῦ στίφους του, ἡ περίστασις μοὶ ἐφάνη τοσοῦτον ἁρμοδία, ἵνα ἀνανεώσω τὴν μετ' αὐτοῦ γνωριμίαν, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀντιστῶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην· καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐποίησα εἰς τοὺς κυρίους ἐκείνους τὴν ἡρωϊκὴν ἀπάντησιν, ἣν γνωρίζετε, διατὶ ἐξέσχισα τὸ δεκάλιρόν μου χαρτονόμισμα, καὶ διατὶ σᾶς ἀφῆκα τοσοῦτον ἀγροίκως.

«Μετὰ τριῶν ὡρῶν δρόμου διὰ μέσου ἀγριωτάτων στενοποριῶν ἐφθάσαμεν, ἐγὼ καὶ οἱ συνοδεύοντές με λησταί, εἰς τοποθεσίαν τινὰ, ἔνθα τρεῖς ἠρειπωμέναι καὶ ὑπὸ πυρκαϊᾶς ἠμαυρωμέναι οἰκίαι ὑψοῦντο ἀπαισίως μεταξὺ ἀποτόμων βράχων καὶ παφλάζοντος χειμάρρου.

«— Ἐδὼ εἶναι,» μοὶ εἶπεν ὁ ληστὴς ὁ μεθ' ἡμῶν προσομιλήσας κατὰ τὴν πρὸς τὸ Poestum ὁδόν.

«Καὶ πρὸς ἀναγνώρισιν, ἐμιμήθη τὴν φωνὴν νυκτερινοῦ τινος πτηνοῦ, τοῦ αἰγωλιοῦ.

«— Φέρετέ με λοιπὸν ἀμέσως τώρα πρὸς τὸν Κακιακάνην, ἀπεκρίθην.

«— Πῶς! Εἶναι δυνατὸν, ἐθορυβήθησεν ὁ ληστὴς, νὰ ἀγνοῇ ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης τί συνέβη εἰς τὸν ἀρχηγὸν Κακιακάνην.

«— Βεβαίως τὸ ἀγνοῶ, ἀπεκρίθην ὅλως ἀνήσυχος. Τὶ συνέβη λοιπόν;

«— Ὁ Ἀρχηγὸς Κακιακάνης συνελήφθη ἐξ ἐνέδρας καὶ ἀχθεὶς εἰς Νεάπολιν ἐρρίφθη εἰς τὴν εἱρκτήν.

«— Ἀ! Ὁποῖον δυστύχημα!» ἀνέκραξα εἰλικρινέστατα.

«— Καὶ κατ' ἐμαυτὸν προσέθηκα:» Κακὰ τὴν ἔπαθα!»

«Ἀλλὰ, εἶπον εἰς τὸν ληστὴν, εὐφυεῖς καὶ πολυμήχανοι ὡς ὑμεῖς ἄνδρες διατηροῦσι σχέσεις μετὰ τῶν δεσμοφυλάκων τῆς Νεαπόλεως.

«— Ἄλλοτε μάλιστα· ἀλλὰ οἱ κατηραμένοι, αὐτοὶ Πεδεμοντιανοὶ τὰ πάντα ἀνέτρεψαν τώρα, εἶπεν οὗτος κινῶν τὴν κεφαλήν.

«— Καὶ ὅμως, ἐπανέλαβον, δὲν θὰ κατορθώσωμεν, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς χεῖρας του μικρά τις ἐπιστολὴ ὑπ' ἐμοῦ γραφεῖσα...;

«— Εἰς χεῖρας ποίου;

«— Τοῦ Κακιακάνου.

«— Ἀλλ' Ἐξοχώτατε, ὁ Κακιακάνης ἀπέθανεν.

«— Ἀπέθανεν;

«— Ἀλλοίμονον! ναὶ. Φονευθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνίας ἐν τῇ εἱρκτῇ του. Ζωὴ ἐκείνου ἦτον ἡ πολυτραγμοσύνη καὶ ὁ ἀὴρ τῆς ἐξοχῆς.

«— Διάβολε! ἐσκέφθην τὰ πράγματα περιπλέκονται.— Ἀλλὰ τότε, ἠρώτησα μεμψιμοιρῶν, διατὶ ὀνομάζεσθε πάντοτε τὸ στῖφος τοῦ Κακιακάνου.

«— Ἕνεκα τοῦ ἀθανάτου τῶν περικλεῶν ὀνομάτων, Ἐξοχώτατε!»

«Καὶ ὠθῶν τὴν θύραν τῆς πρώτης οἰκίας τῆς ἐπὶ τοῦ βράχου προσηρτημένης καὶ πρὸ τῆς ὁποίας φρουρὸς ἵστατο:

«— Εἰσέλθετε, μοὶ εἶπεν ὁ ληστὴς, θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρουσιάσω εἰς τὸν ἀρχηγὸν Σπακαφοῦμον.

«Ὁ ἀρχιληστὴς Σπακαφοῦμος διαγκωνιζόμενος ἐπὶ τοῦ παραθυρίου τοῦ ἀκαθάρτου δωματίου, εἰς ὃ εἰσήλθομεν, ἐκάπνιζε τό σιγάρον του. Ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς καὶ τότε ὁ ὑπολοχαγός του μοὶ ἐποίησε σημεῖον νὰ μένω παρὰ τὴν θύραν· εἶτα δὲ τῷ ὡμίλησε καθειμένῃ τῇ φωνῇ. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐθεώρουν μετὰ προσοχῆς τὸν κύριον Σπακαφοῦμον, ὅστις ἦτον ὁ δυσειδέστερος ἄνθρωπος, ὃν ἐπὶ ζωῆς μου εἶδον· ἀλλ' αἴφνης τὸ φρικῶδες αὐτοῦ πρόσωπον μοὶ ἐφάνη καθ' ὑπερβολὴν εὔχαρι.

«Ἀκούσας τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπολοχαγοῦ του, μοὶ εἶπεν:

«— Σήμερον ὀκτὼ, περὶ τὴν ὀγδόην ἑσπερινὴν ὥραν γραῖά τις πρασίνην ἐνδυμασίαν φοροῦσα θὰ κάθηται ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἐν Νεαπόλει, ἔχουσα πρὸ αὐτῆς κάλαθον σύκων. Ἐκεῖνος δὲ, ὃν θὰ διατάξητε νὰ ἐκτελέσῃ τὰ κατωτέρω θὰ πλησιάσῃ αὐτὴν, θ' ἀγοράσῃ παρ' αὐτοῖς σῦκα καὶ θὰ παρεισαγάγῃ ἐν τῷ καλάθῳ αὐτῆς συναλλαγματικὴν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων ἐπὶ τραπεζίτου τινὸς τῆς Νεαπόλεως. Γράψατε δὲ τώρα τὴν συναλλαγματικὴν καὶ τὰς ἐντολάς σας πρὸς ὅντινα κρίνετε εὔλογον ἵνα μὴ εἰς μάτην περιμένῃ ἡ γραῖα.

(Ἕπεται τὸ τέλος). Στεφ. Ι. Παπαμιχάλης.

ΟΙ ΟΜΒΡΟΦΟΡΟΙ.

Οἱ Κάφροι, ποιμενικοὶ λαοὶ ὄντες, μεγάλην ἀπονέμουσι σημασίαν εἰς τὰς νομὰς καὶ ἑπομένως τὴν βροχὴν, ἥν, μόνην οὖσαν ἱκανὴν νὰ διατηρήσῃ τὴν χλόην εἰς τὴν διακεκαυμένην αὐτῶν χώραν, θεωροῦσιν ὡς μέγα καὶ ἀνεκτίμητον εὐεργέτημα. Δι' ὃ δὴ ἀναμένουσι μετ' ἀγωνίας τὴν ὥραν τῶν περιοδικῶν ὄμβρων, ἐν ἐλλείψει τῶν ὁποίων ἡ παρατεινομένη ξηρασία ἐπιφέρει τὸν θάνατον εἰς τὴν μόνην πηγὴν τοῦ πλούτου αὐτῶν, τὰ κτήνη καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἔτι.

Ὄντες δὲ, ὡς πάντες οἱ λαοὶ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἰς ἄκρον δεισιδαίμονες πιστεύουσιν εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν γοήτων ἢ μάγων, οὓς καὶ συχνάκις συμβουλεύονται. Κλάδος δέ τις τῶν γοήτων τούτων εἶναι καὶ οἱ καλούμενοι ἰγάκα λουμσουλοὺ, ὅπερ κατὰ λέξιν μεταφραζόμενον σημαίνει κατασκευασταὶ βροχῆς, οὓς ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον ὀμβροφόρους ἐκαλέσαμεν. Τούτους δὲ μετὰ πεποιθήσεως νομίζουσιν οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων εἰς σχέσεις διατελοῦντας μετὰ τῶν θεῶν καὶ ἱκανοὺς νὰ καταβιβάζωσι κατὰ θέλησιν τὴν βροχήν.

Γινώσκοντες ὅτι οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ οἱ ὀμβροφόροι συνειθίζουσιν ἐγκαταλείποντες τὴν φυλὴν, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν, νὰ μεταβαίνωσιν ἀλλαχοῦ πρὸς ἐξάσκησιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ἵνα δύνανται νὰ περιβάλλωσι τὴν καταγωγὴν αὐτῶν διὰ μυθικοῦ πέπλου, ἐπιτείνοντος τὸ πρὸς αὐτοὺς σέβας τῶν εὐπίστων αὐτῶν πατριωτῶν.

Ἐν καιρῷ δὲ αὐχμοῦ οἱ ἀρχηγοὶ ἑκάστης φυλῆς προσκαλοῦσι τοὺς ὀμβροφόρους, οἵτινες ἄρχονται τῶν ἐπικλήσεων αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης βραδύτητος, ὥστε νὰ δοθῇ καιρὸς εἰς τὴν βροχὴν νὰ ἐπέλθῃ μόνη. Καὶ ὁ μὲν ἀρχηγὸς κατ' ἀρχὰς διευθύνεται μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ γόητος καὶ ποιεῖ πρὸς αὐτὸν τὴν αἴτησίν του διὰ τῶν καθιερωμένων τύπων· οὗτος δὲ δέχεται τὰ προσφερόμενα πρὸς αὐτὸν δῶρα, ἀκουει τὴν αἴτησιν καὶ ἄρχεται ἐκτελῶν τὰς συνήθεις αὐτῷ γοητείας, ὧν μία καὶ τὸ συλλέγειν διαφόρων δένδρων φύλλα, ἅπερ βράζει ἐντὸς μεγάλων ἀγγείων· εἶτα δὲ, ἐνῷ φονεύουσι πρόβατον ἐμπηγνῦντες μάχαιραν ἢ ὀξεῖαν βελόνην ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ὁ μάγος ἐκτελεῖ μυριάδας μορφασμῶν καὶ γονυκλισιῶν.

Πᾶσα δὲ ἡ φυλὴ συνοδεύει τὰς ἐπικλήσεις διὰ χορῶν ὁλονυκτίων καὶ δι' ᾀσμάτων ἐν οἷς συνήθως ἐξαίρεται ἡ ἰσχὺς καὶ ἱκανότης τοῦ ὀμβροφόρου.

Οὗτος, καίπερ ἀστρονομικάς τινας κεκτημένος γιώσεις, οὐδέποτε ἀποφαίνεται ὁριστικῶς, ἀλλ' ἐξαρτᾷ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν παρακλήσεων ἀπὸ διαφόρων ὁδηγιῶν, μὴ περιπλόκων μὲν, ἀλλ' εὐκόλως λησμονουμένων, οἷαι, ἐπὶ παραδείγματι, αἱ ἑξῆς: νὰ μὴ στρέφωσι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, νὰ μὴ ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους, νὰ ἀλμέγωσι τὰ κτήνη των διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, νὰ κοιμῶνται τρεῖς ἀκριβῶς ὥρας κ. τ. λ. Ἐκ τούτων δὲ καθίσταται εὐκολώτατον, ἅμα ὡς μὴ ἐκπληρωθῇ ἡ ἐπαγγελία, νὰ ἀποδοθῇ τὸ πταῖσμα εἰς τὴν ἀκούσιον παράβασίν τινος τῶν ὅρων τούτων, ἢ εὐφυέστερον ἔτι, ἡ ἐμμονὴ τοῦ αὐχμοῦ ἐμφαίνει τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν, οἵτινες τότε μόνον θὰ ἐξιλεωθῶσιν, ἂν προσενεχθῶσιν εἰς τὸν γόητα τοσαῦται (καὶ λέγει τὸν ἀριθμὸν) κεφαλαὶ κτηνῶν.

Χάρις λοιπὸν εἰς τὸ σύστημα τοῦτο οἱ Κάφροι βοσκόμενοι ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, τοῦ μόνου τούτου ἀγαθοῦ τῶν ταλαιπώρων βροτῶν, ὑπομένουσιν ἀγογγύστως τὴν ξηρασίαν πλουτίζοντες ἑκάστοτε τοὺς δολόεντας αὐτῶν ὀμβροφόρους.

Σ. Ι. Π.

ΤΟ
ΘΥΜΑ ΤΗΣ ΑΦΟΣΙΩΣΕΩΣ

Συχνὰ ἐν τῷ ὠκεανῷ ἀθλίας κοινωνίας,
κυμάτων μέσῳ θολερῶν καὶ ἀεικινουμένων
εἷς μαργαρίτης φαίνεται, ἀνώτερος ἀξίας
καὶ λάμπει εἰς τὸ ὄμμα μας τὸ καταπεπληγμένον.

Μίαν στιγμήν· ἀλλ' ἔπειτα τὸ κῦμα τὸν κομίζει
εἰς τὰς πτυχάς του. Κλείεται ἡ ἄβυσσος καὶ πάλιν.
Ὁ θεῖος της πλὴν θόρυβος δὲν παύει νὰ λικνίζῃ
καὶ βαυκαλίζῃ τοῦ θνητοῦ τὴν αἰωνίαν πάλην,
τοὺς φόβους τὰς ἐλπίδας του.

Τοιαύτη ἡ ζωή μας!
Οἴμοι! ὁποῖα χάνομεν κάλλη ἀσυνειδήτως
καὶ πόσον, πόσον ἀγνοεῖ νὰ σκέπτητ' ἡ ψυχή μας
ἐκείνους οὓς ὁ θάνατος ἥρπασεν ἀμειλίκτως;

Οὐδόλως σὲ ἐγνώρισα, Ἀγνή, ἐπὶ τοῦ κόσμου
ὅμως τὰς δύο χεῖρας σου τείνουσαν ἐν ὀδύνῃ
καὶ σώζουσαν παῖδας μικρούς, ὁρᾷ ὁ ὀφθαλμός μου
καὶ βλέπουσαν τὸν θάνατον ἐν ψυχικῇ γαλήνῃ.

Σὲ βλέπω τὸ μειδίαμα ἔχουσαν εἰς τὰ χείλη.
καὶ εὐλογοῦσαν τὰς πληγάς, ἃς ἔλαβες, Ἁγία.
Βλέπω πρὸ σοῦ ν' ἀνοίγηται τῶν οὐρανῶν ἡ πύλη,
ὦ ἡρωΐνη ἄμωμος σύναμα καὶ γλυκεῖα.

Οἱ ἄγγελοι ἀφίνοντες τὰ θεῖα τάγματά των
εἰς τὴν ὁδὸν σὲ δέχονται, Ἀγνή, τοῦ παραδείσου,
ὅπου τὰς χεῖρας σου πληροῦν μὲ τὰ φιλήματά των
παιδία, ἅτινα θερμῶς ἠγάπα ἡ ψυχή σου.

Καὶ ἔμπροσθεν τῶν Σεραφεὶμ, τὸν στέφανόν του θέτει
ὁ τῆς θυσίας ἄγγελος, Ἀγνή, στὴν κεφαλήν σου
ἐν ᾧ γλυκὺς ὁ Ἰησοῦς, τὴν χεῖρα του, προσέτι
σοὶ τείνει κράζων «ἀδελφὴ ἐλθὲ εἰς τὴν μονήν σου.»

(Κατὰ Ἐδουάρδον Γρενιέ.)

Τοὺς ἀνωτέρω στίχους ἐνέπνευσε τῷ ποιητῇ «τοῦ θανάτου τοῦ Περιπλανωμένου» καὶ τοῦ «Λίκολν» ἡ ἐσχάτως ἐν τοῖς ἐφημερίσι γενομένη ἀφήγησις τῆς κηδείας τῆς ἀδελφῆς Ἀγνῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ δὲ Πρὲς.

Πιστεύομεν ὅτι εὐχαριστοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν διδόντες πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ τούτου θανάτου καὶ τῆς θαυμασίας ἀφοσιώσεως, ἥτις ἐπροξένησεν αὐτόν.

Τὴν τετάρτην, 19 Σεπτεμβρίου 1877 μετὰ μεσημβρίαν, πέντε μικρὰ παιδία ἐξῆλθον τοῦ πύργου δὲ Φευλάρδε, διαμονῆς τῶν πάππων των, ἵνα ὑπάγωσιν εἰς περίπατον ὑπὸ τὴν φρούρησιν τῆς παιδαγωγοῦ των καὶ τῆς ἀδελφῆς Ἀγνῆς.

Τὰ πέντε παιδία, ἐφλυάρουν, ἐπήδων, ἐγέλων, συνωθούμενα πέριξ τῆς καλῆς ἀδελφῆς καὶ προσεπάθουν νὰ τῆς ἁρπάσωσι δύω λευκὰς περιστέρας, ἃς ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Μόλις εἶχον ἀφίσει τὴν μεγάλην τοῦ πύργου δενδροστοιχίαν, καὶ εἰσέλθει εἴς τι δάσος ἐλατῶν, ὅτε τῶν παίδων τις παρετήρησεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου, μέλανα κύνα ἀπειλητικώτατον κατὰ τὴν ὄψιν, ὅστις ἀνορθωθεὶς, ἐρρίφθη ἐπὶ τῶν παιδίων, ἐκβάλλων ὑπόκωφον οὐρλισμόν.

Ἡ ἀδελφὴ ἠννόησε τὸν κίνδυνον, καὶ ἀπεφάσισεν.

— Φύγετε, ἔκραξεν αὕτη εἰς τὰ παιδία, ἐπανέλθετε ταχέως εἰς τὸν πύργον. Ἐκείνη δὲ ἀντὶ νὰ φύγῃ τρέχει κατὰ τοῦ μανιώδους ζώου, ὅπερ ὁρμᾷ ἐπ' αὐτῆς, τὴν δάκνει καὶ τὴν ξεσχίζει.

Θέλουσα ἡ Ἁγνὴ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ μαινόμενον ζῶον, τὸ συλλαμβάνει ἐκ τῆς σιαγόνος καὶ τὸ κρατεῖ μέχρις ὅτου τὰ παιδία εὑρίσκοντο πλέον ἐκτὸς κινδύνου.

Τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, βλέπουσα τὰς χεῖρας της καθημαγμένας καὶ τοὺς δακτύλους κατεξεσχισμένους ἡ ἡρωὶς αὕτη τοῦ χρέους, ἠσθάνθη ὅτι ἦτο γυνή. Ἐστηρίχθη ἐπί τινος δένδρου καὶ ἔκλαυσεν. Ὁ κύων ἔφυγε καὶ μετά τινος ὥρας ἐφονεύθη ὑπὸ χωρικοῦ τινος. Αὐτοψία γενομένη ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ κυνὸς ἐβεβαίωσε τὴν παρουσίαν ὑδροφοβικῶν μιασμάτων.

Πᾶσαι αἱ δυναταὶ περιποιήσεις ἐπεδαψιλεύθησαν εἰς τὴν ἀδελφὴν Ἁγνήν. Ἐκαυτηρίασαν τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν της δήγματα δεκαεπτὰ τὸ ὅλον, ἀλλὰ εἰς μάτην.

— Ἀπωλέσθην ἔλεγε τὸ νέον τοῦτο θῦμα, τὸ αἰσθάνομαι, ἀλλ' ἐκπληρωθήτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· ἐγὼ ἐξετέλεσα τὸ χρέος μου. Ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ὅπου εἰσῆλθε τὴν 21 σεπτεμβρίου.

Εἴκοσιν ἡμέραι παρῆλθον ἐν διαστήματι τῶν ὁποίων οὐδὲν δυσάρεστον σύμπτωμα ἐφάνη. Αἱ πληγαὶ ἤρχιζον νὰ ἐπουλῶνται. Πάντες ἤλπιζον, ὅτε τὴν 11ην ὀκτωβρίου ἡ ἀδελφὴ κατ-

ελήφθη ἐκ τῶν πρώτων σημείων τῆς ὑδροφοβίας. Ἡ γαλήνη αὐτῆς καὶ ἡ γλυκύτης οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἐγκατέλειψαν. Ἐν μέσῳ τῶν φοβερῶν κρίσεων της,

— Μὴ μὲ πλησιάζετε, ἔλεγεν εἰς τὰς περιποιουμένας αὐτὴν ἀδελφάς, διότι κινδυνεύετε. Ἡ θυσία μου ἐγένετο. Ὦ θεέ μου, οὐδόλως ἀνθίσταμαι εἰς τὰς βουλάς σου. Θὰ ἀπέθνησκον ἅπαξ εἰσέτι διὰ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα παιδία, τὰ ἠγάπων τόσον!

Κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς 16ης ἀνεπαύθη ἐπ ὀλίγον. Ἡ ἀνάπαυσις αὕτη ἦτον ὁ πρόδρομος τῆς αἰωνίου εἰρήνης. Κατὰ δὲ τὴν μίαν μετὰ μεσημβρίαν ἐκοιμήθη τὸν αἰώνιον ὕπνον.

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν πλῆθος λαοῦ συνώδευε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ τὴν ἡρωΐδα ταύτην, μάρτυρα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἥτις τριακονταέτης κατέβαινεν εἰς τὸν τάφον.

Σ. Σολομωνίδης.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Κ. Σάθα.)

Α'.

Προορατικὸν τρελλοῦ

Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος σπουδάζων ἐν Παταυΐῳ εἶχε συμφοιτητὰς καὶ φίλους τὸν Κρῆτα Κήρυκον Χαιρέτην καὶ τὸν Κωνσταντῖνον Βαρδαλάχον, τὸν ἐπιτυχῶς ἐν Χίῳ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως σχολαρχήσαντα. Οἱ τρεῖς οὗτοι Ἕλληνες σπουδασταὶ κοινοβιοῦντες καὶ μηδέ ποτε ὁ εἷς τοῦ ἄλλου ἀποχωριζόμενοι ἦσαν πασίγνωστοι ἐν Παταυΐῳ ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον: «I tre Greci.» Συνέβη δὲ αὐτοῖς τὸ ἑξῆς ἀξιοσημείωτον, ὅπερ δὲν ἠθέλομεν πιστεύσει, ἐὰν μὴ αὐτὸς ὁ Χαιρέτης ἐσημείου τὸ συμβὰν, καὶ ἕτεροι ἀκούσαντες ἀπὸ στόματος τοῦ Καποδιςρίου ἐβεβαίουν. Κατὰ τὰς ἐνιαυσίους τῶν μαθημάτων διακοπὰς οἱ τρεῖς κοινοβιάται μετέβησαν εἰς Βενετίαν καὶ κατέλυσαν παρὰ τῷ ἐκεῖ ὁμογενῇ ἐμπόρῳ Ἀλεξίῳ Νικολαΐδῃ τῷ Θεσσαλῷ, μεθ' οὗ περιῆλθον τὰ ἐν τῇ πόλει ἀξιοθέατα, ἐν οἷς καὶ τὸ φρενοκομεῖον San Servolo. Ἐνῷ δὲ πρὸς τὴν θύραν τοῦ καταστήματος διηυθύνοντο ἐξερχόμενοι, ἤκουσαν φωνὴν ἐξ ἑνὸς τῶν κελλίων κράζουσαν: O voi giovine Greco! καὶ στραφέντες εἶδον ἕνα τῶν δυστυχῶν φρενοβλαβῶν ἐπαναλαμβάνοντα γεγοννία τῇ φωνῇ «O voi giovine Greco! Ἐπειδὴ δὲ μόνος μεταξὺ τῶν τεσσάρων ὁ Νικολαΐδης ἐφόρει ἀνατολικὸν ἱματισμὸν οἱ τρεῖς τὸν παρεκίνουν νὰ πλησιάσῃ. Ἀλλ' ὁ παράφρων ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἀπὸ τοῦ καγγελλικοῦ παραθύρου τοῦ κελλίου του καὶ δεικνύων τὸν Χαιρέτην ἐπανέλαβε κράζων: A voi dico giovine Greco. Πλησιάσαντος δὲ αὐτοῦ ὁ παράφρων τῷ εἶπε μεγαλοφώνως: Ricordatevi, o giovine Greco, che un giorno voi servirete un Signore del Mondo! (Σοὶ προλέγω, ὦ νέε Ἕλλην, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ὑπηρετήσῃς ἕνα μέγαν αὐθέντην τοῦ κόσμου!) Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν ἀνέκραξεν: Voi recordatevi che un giorno governarete la più illustre nazione del mondo! (Σοὶ προλέγω ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ κυβερνήσῃς τὸ ἐνδοξότερον ἔθνος τοῦ κόσμου!) Καὶ ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν Βαρδαλάχον στραφεὶς ὁ παράφρων εἶπεν: E voi percorrete pui paesi, instruindo la gioventù, ed in fine una vasto tomba vi coprira! (Καὶ σὺ θὰ διατρέξῃς πολλοὺς τόπους διδάσκων τὴν νεολαίαν, καὶ ἐπὶ τέλους εὐρὺς τάφος θὰ σὲ δεχθῇ!)

Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν οἱ προφητικοὶ λόγοι τοῦ παράφρονος ἐπηλήθευσαν καὶ διὰ τοὺς τρεῖς, διότι ὁ μὲν Καποδίστριας, ὡς γνωστὸν, ἐξελέγη ὄντως κυβερνήτης τοῦ ἐνδοξοτέρου ἔθνους τοῦ κόσμου, τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ Χαιρέτης περάνας τὰς σπουδάς του μετέβη ἐξ Ἰταλίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου προσελήφθη ὡς ἰδιαίτερος ἰατρὸς τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτη, ὑπηρετήσας οὕτω τὸν μέγαν αὐθέντην, ὁ δὲ Βαρδαλάχος τέλος μεταβαίνων ἐκ Σύρου εἰς Αἴγιναν, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν ἐλευθερωθεῖσαν πατρίδα του, ναυαγήσαντος τοῦ πλοίου, ἐπνίγη μὴ γνωρίζων νὰ κολυμβᾷ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ.

Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Γαλλικῆς Στατιστικῆς Ἑταιρίας δημοσιεύει περίεργον στατιστικὴν ἐξ' ἧς ἐρανιζόμεθα τὰ ἑξῆς.

Πῖος ὁ ἔννατος ἦν ὁ 252ος διάδοχος τοῦ θρόνου τῶν παπῶν, ἐξ ὧν 15 ὑπῆρξαν Γάλλοι, 13 Ἕλληνες, 8 Σύριοι, 6 Γερμανοί, 5 Ἱσπανοί, 2 Ἀφρικανοὶ 2 ἐκ Σαβοΐας, 2 Δαλμάται, 1 Ἄγγλος, 1 Πορτογάλλος, 1 Ἐλβετὸς καὶ οἱ λοιποὶ ἐξ Ἰταλίας.

Ἑβδομήκοντα ἐπίσκοποι τῆς Ῥώμης ἀνήκοντες, ἐξαιρέσει ὀλίγων τινῶν, εἰς τὴν πρὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἐποχὴν, ἀνηγορεύθησαν ἅγιοι. Κατὰ τοὺς τελευταίους ὅμως αἰῶνας 9 μόνον πάπαι ἠξιώθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἁγίων. Ἐκ τῶν 252 ποντιφίκων, ἐξαιρουμένου τοῦ Ἁγίου Πέτρου, 8 ἀπέθανον ἐν διαστήματι ἑνὸς μηνὸς μετὰ τὴν εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ἀνάβασιν των, 40 εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους 22 εἰς 1—2 ἐτῶν, 54, εἰς 2—5 ἐτῶν, 57 εἰς 5—10 ἐτῶν, 51 εἰς 10—15 ἐτ., 18 εἰς 15—20 ἐτ., καὶ 9 ἄνω τῶν 20 ἐτῶν. Πῖος ὁ IX ἐπάπευσε πλειότερον πάντων τῶν ἄλλων παπῶν· ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡλικίαν, ὀλίγοι μόνον ἐκ τῶν προκατόχων του ὑπερέβησαν αὐτὸν. Οὗτος δὲ εἶναι Παῦλος ὁ III, Βονιφάτιος ὁ VIII, Κλήμης ὁ X, Ἰννοκέντιος ὁ XII, ἀποθανόντες μεταξὺ τοῦ 84—86ου τῆς ἡλικίας των Ἰωάννης XII πάπας Ἀβινιὸν, Κλήμης ὁ XII μεταξὺ τοῦ 90 ἢ 92ου. Μόνος Γρηγόριος ὁ IX ἔφθασε τὸ 100ον. Ἄξιον παρατηρήσεως ἐπίσης εἶναι ὅτι οὐδεὶς πάπας ἀπέθανε μεταξὺ τοῦ 86 καὶ τοῦ 90ου ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Σ. Σ. Σ.

Τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν φθάνει τὰ δέκα ἐνέα ἔτη καὶ ἐπὶ δέκα χιλιάδων ἀνθρώπων εἷς μόνος εὑρίσκεται ἑκατοντούτης.

Ἐπὶ 1000 παιδίων μένουσι μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους 870, μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν 680, μετὰ πέντε ἔτη 584, μετὰ δέκα 340, μετὰ τριάκοντα 246, μετὰ ἑξήκοντα 126, μετὰ ἐνενήκοντα πέντε 9 καὶ 1 μόνον τέλος μετὰ παρέλευσιν ἐνενήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν.

Ἐφ' ὅλης τῆς ὑφηλίου γεννῶνται 37,037,037 ἄτομα κατ' ἔτος, 101 471 καθ' ἡμέραν, 4228 καθ' ὥραν καὶ 70 κατὰ λεπτόν.

Πρὸς ἀντίτισιν δὲ 33333333 ἄτομα ἀποθνήσκουν κατ' ἔτος, 91324 καθ' ἡμέραν, 3803 καθ' ὥραν καὶ 65 κατὰ λεπτόν.

(Semeur Βρυξελλῶν.)

Σοφός τις Γερμανὸς ἔλαβε τὸν κόπον νὰ ἀριθμήσῃ τὰς τρίχας τῶν κομῶν τῶν διαφόρων χρωμάτων· εὗρε δὲ ὅτι κόμη ξανθὴ σύγκειται ἐξ 140400 τριχῶν, κόμη μελάγχρους ἐξ 109440, μέλαινα ἐξ 102960 καὶ ἐρυθρᾶ ἐξ 88740 τριχῶν.

(L' ami de la jeunesse et des familles).

Ρ. Ι. Δ.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ.

Εἰς ἀεννάου σύμπαντος τὰ ὕψη φέρω τόμμα
καὶ γόνυ κλίνω ταπεινῶς πρὸ τῆς σεπτῆς εἰκόνος,
ἣν Σὺ ἐδημιούργησας, Ἰεχωβᾶ, σὺ μόνος,
ὅτ' εἰς τὸ πνεῦμα ἔδιδες τὴν ὕλην καὶ τὸ σῶμα.

Τὸ γόνυ κλίνω ταπεινῶς μὲ πάλλουσαν καρδίαν
καὶ ἐμαυτὸν αἰσθάνομαι εἰς κόσμους οὐρανίους
πτερούμενον καὶ φεύγοντα ὡς εἰς μονὴν ἁγίαν,
ὅπου ἀκούω ἠχηροὺς ἀγγέλλων φθόγγους θείους.

Πνεῦμ' ἁρμονίας αἴρει με εἰς ἀοράτους χώρας
κ' αἰσθάνομαι ὡς σκώληκα τὸν ἑαυτόν μου τότε
κ' ὡς ὄναρ φροῦδον, μάταιον αἱ σκέψεις μου αἱ πρῶταί
παρέρχονται καὶ χάνονται εἰς εὐφροσύνης ὥρας.

Ἀθανασία! τοῦ Θεοῦ παρήγορος ἀγκάλη,
τότε σὲ μόνον σκέπτομαι καὶ πρός σε ἀτενίζω,
ἐν ᾧ ἀκτὶς τερπνῆς Ἐδὲμ ἀγνὴ μὲ περιβάλλει
κ' ὑπὸ δακρύων ποταμῶν τὸ ὄμμα κατσκλύζω.

Εἶναι μηδὲν ὁ ἄνθρωπος, μηδὲν ὑπὸ τὸ χῶμα,
καὶ χοῦς θὰ μένῃ ὑπὸ γῆν, μηδὲν ἄμ' ἀποθάνῃ;
ποτὲ, ποτὲ, εἶναι πικρὰ καὶ δεινοτάτη πλάνη!
ἐκ' εἶν ἡ κατοικία μας, τοῦ οὐρανοῦ τὸ δῶμα.

Εἰκόνα μᾶς ἐδώρησεν ὁ πλάστης πιστοτάτην,
τὸ σύμπαν ὡς ἀντίτυπον πιστὸν ἀθανασίας,
καὶ εἰς τὸ σῶμα ἔθεσεν ἀκτῖνα ὑπερτάτην,
καταληπτὴν πλὴν μόνον φεῦ! εἰς Πλάτωνος καρδίας.

Γ. Κ. Υ.